

Ўз ишига тамагирлик билан қараб, пора олишни одат қилган айрим шахслар ёшларни ўз билим ва салоҳиятларини намоён этишга ундаш ўрнига, улар онгида носоғлом тушунчаларнинг шаклланишига сабабчи бўлишмоқда.

6 бет

У.Ахроров ташрифининг мақсади Давлат дастури ижросини ўрганиш эканлигини айтиб, билим юртларининг "нозик томони"ни топгандек, бу ерда ҳам "текширишни" кутубхонадан бошлади. Саҳифаларига чизилган уч-тўртта китобни суратга тушириб, дағдаға қилишга ўтди...

9 бет

НУҚУҚ

Mustaqillik huquq demakdir

1997-yil 27-avgustdan chiqa boshlagan www.huquq-gazeta.uz

2014-yil 6-noyabr, №45 (930)

Бош прокуратурада

Комиссиянинг навбатдаги йиғилиши

2014 йил 31 октябрь куни Ўзбекистон Республикаси Бош прокуратурасида Вазирлар Маҳкамаси ҳузуридаги Вояга етмаганлар ишлари бўйича комиссиянинг навбатдаги йиғилиши бўлиб ўтди.

Ўзбекистон Республикаси Бош прокурори, комиссия раиси Р.Қодиров бошқарган мазкур йиғилишда никоҳланувчи ёшларнинг тиббий кўригини ташкил қилиш, қизларни оилавий ҳаётга тайёрлаш, болаларда касалликларни эрта аниқлаш ва профилактика қилиш, болалар тиббий кўригини ва даволаш-соғломлаштириш тадбирларини ўз вақтида ташкил этиш, оналик ва болаликни муҳофаза қилиш борасидаги ишлар самардорлигини ҳамда моддий-техника базасидан самарали ва оқилона фойдаланилиши аҳолини тиббиёт муассасаларида ва бошқа масъул идораларда ўрганиш натижалари ва бу борада Андижон ҳамда Навоий вилоятларида амалга оширилган ишлар муҳокама қилинди.

Йиғилишда мамлакатда никоҳланувчи ёшларнинг тиббий кўригини ташкил қилиш, қизларни оилавий ҳаётга тайёрлаш, эрта никоҳ ва туғруқларнинг олдини олиш борасида Соғлиқни сақлаш, Адлия вазирликлари, Хотин-қизлар кўмитаси ва бошқа мутасадди идоралар билан ҳамкорликда кенг қамровли ишлар амалга оширилаётганлиги таъкидланди.

Шунингдек, болаларда касалликларни эрта аниқлаш ва даволаш-соғломлаштириш тадбирларини ўз вақтида ўтказиш, оналик ва болалик муҳофазасини кучайтириш мақсадида тиббиёт муассасаларининг моддий-техника базаси мустаҳкамланиб, тизимни малакали мутахассислар билан тўлдириш ишлари ҳамда жаҳон стандартлари-

Дилмурод ҚОБУЛОВ,
Бош прокуратура бўлим бошлиғи
ўринбосари

га мос келадиган тиббиёт муассасалари фаолияти йўлга қўйилганлиги қайд этилди.

Қўрилаётган чора-тадбирлар натижасида аҳолига, хусусан, оналар ва болаларга кўрсатилаётган тиббий хизмат сифати тубдан яхшилانган, кейинги йилларда оналар ва гўдаклар ўлими, туғма нуқсонли чақалоқлар туғилиши ҳолатлари сезиларли даражада камайган.

Шу билан бирга, соғлиқни сақлаш, фуқаролик ҳолати далолатномаларини ёзиш органлари, хотин-қизлар кўмиталари фаолиятида кун тартибидеда кўрилган масала бўйича йўл қўйилаётган баъзи нуқсонлар танқид қилинди.

Йиғилишда соғлом болани вояга етказиш, оналик ва болаликни муҳофаза қилиш, тиббий кўриқлар сифатини ошириш, соғлом оилани шакллантириш билан боғлиқ долзарб масалаларни ҳал қилиш, йўл қўйилаётган қонунбузилиш ҳолатларини бартараф этиш ва бу борада мутасадди идораларнинг масъулиятини ошириш ҳамда ўзаро ҳамкорлиқни мустаҳкамлаш зарурлиги таъкидланди.

Кун тартибидедаги масала юзасидан комиссия аъзоси, Ўзбекистон Республикаси Соғлиқни сақлаш вазири А.Алимовнинг ҳисоботи эшитилди.

Мажлис якунида муҳокама этилган масала юзасидан қабул қилинган қарор ижро этиш учун тегишли идораларга юборилди.

ТАЙИНЛОВ

Қорақалпоғистон Республикаси Жўқорғи Кенгесининг 2014 йил 1 ноябрдаги қарорига асосан Палванов Икрамжон Аширбаевич Қорақалпоғистон Республикаси прокурори лавозимига тайинланди.

И.Палванов 1977 йилда Қорақалпоғистон Республикаси Тўрткўл туманида туғилган. Маълумоти олий, 1999 йилда Тошкент давлат юридик институтини тамомлаган. У меҳнат фаолиятини Тўрткўл туман прокуратурасида иш ўрганувчилардан бошлаб, Нукус шаҳар прокурорининг ёрдамчиси, шаҳар прокуратураси катта терговчиси лавозимларида меҳнат қилди. 2004 йилда Қорақалпоғистон Республикаси прокурорининг ёрдамчиси, сўнгра Ўзбекистон Республикаси Бош прокуратурасида бошқарма прокурори бўлиб хизмат қилди. 2008 йилда Хонқа туман прокурори лавозимига тайинланиб, кейинчалик Бухоро вилоят прокурори ўринбосари ва Қорақалпоғистон Республикаси прокурори ўринбосари, биринчи ўринбосари вазифаларида фаолият юритган.

Тадбиркор — қонун ҳимоясида

Мамлакатимиз иқтисодиётини барқарорлаштириш, аҳоли турмуш фаровонлигини оширишда кичик бизнес ва хусусий тадбиркорликни ривожлантириш муҳим аҳамият касб этмоқда.

Юртбошимизнинг бу борадаги қатор фармон ва қарорлари мазмун-моҳиятида ҳам мулкдорлар синфи фаолиятини эркинлаштириш, ишлаб чиқариш кўламини кенгайтириш, мамлакат экспорт салоҳиятини юксалтириш каби мақсадлар мужассам.

Даврнинг шиддат билан ўзгариши, шунингдек, демократик жараёнларнинг фаоллашуви фуқароларнинг ҳуқуқий маданиятини юксалтирмоқда. Айни пайтда ўз ҳақ-ҳуқуқларини ҳимоя қилиш мақсадида ҳуқуқни муҳофаза қилувчи органларга мурожаат қилаётганлар сони кундан-кунга ортиб бормоқда. Чунончи, бюрократик тўсиқларни бартараф қилиш, турли суиистеъмолчиликларга йўл қўйган мутасадди идораларнинг мансабдор шахсларига нисбатан тегишли чоралар кўриш мақсадида олиб борилган тезкор тадбирлар ўз самарасини бермоқда.

Вилоят прокуратураси органларининг ташаббуси билан шаҳар ва туманларда жорий йилнинг ўтган даврида тадбиркорлар билан 257 мартаба учрашувлар ўтказилди. Жумладан, Бухоро туманида вилоят прокуратураси томонидан тадбиркорлар билан ўтказилган йиғилишда тадбиркорлик фаолияти билан шуғулланиш истагини билдирган Бухоро туманидаги Иқтисодиёт касб-ҳунар колле-

жи талабаси Ю.Жумаев, З.Аннаев, Л.Ашурова ва М.Мустафоеваларнинг тадбиркорлик фаолияти билан шуғулланиши учун уларнинг ҳар бирига 5 млн. сўмдан кредит маблағлари ажратилишида амалий ёрдам кўрсатилди.

Қорақўл туманида фаолият кўрсатиб келаётган "Жаҳонгир ширин кўлча" МЧЖ раҳбари З.Холмуродовага корхонасининг фаолиятини кенгайтириб, макарон маҳсулотлари ишлаб чиқариши учун 15 млн. сўм кредит, Бухоро шаҳридаги "Жонибек Жунайдило сервис шароб" хусусий корхонаси раҳбари Ж.Муминолга эса 80 млн. сўм кредит ажратилишида амалий ёрдам берилди.

Булардан ташқари, прокуратура органларида ташкил этилган ишонч телефонида тадбиркорлик субъектларидан келиб тушган 123 та мурожаат қўриб чиқилди ва қонунбузилиш ҳолатлари юзасидан тегишли прокурор назорати ҳужжатлари қўйналанди.

Ишонч телефонларида ишончли ортган фуқаролар, тадбиркорлар ўзларни қийнаётган муаммолар, ноқонуний ҳолатлар ҳақида мурожаат қилаётганликлари бугун уларнинг қалбидеда дахлдорлик туйғусининг шаклланиб, бевфарқлик иллати бартараф этилаётганини кўрсатади.

(Давоми 4-бетда)

Обуна — 2015

Хурматли юртдошлар!

2015 йилда ҳам "НУҚУҚ" газетаси Сизнинг энг яқин ҳамкорингиз бўлиб қолади.

Газетамизга «Матбуот тарқатувчи» АК ва барча почта бўлимларида обуна бўлишингиз мумкин.

НАШР ИНДЕКСИ — 231

Тадбиркорлар қўллаб-қувватланмоқда

Мамлакатимизда иқтисодий ислохотларни қўқурлаштириш ва бу борадаги имкониятларни тўлиқ рўёбга чиқариш мақсадида ҳукуматимиз томонидан қатор амалий чора-тадбирлар қўриб келинмоқда. Айниқса, банклар фаолиятини янада такомиллаштириш, уларнинг ишлаб чиқариш, кичик бизнес ва хусусий тадбиркорликни молиявий қўллаб-қувватлашдаги ролини кучайтириш масаласига алоҳида эътибор қаратилиши натижасида улкан ютуқларга эришилмоқда. Банклар томонидан кўрсатилмаётган сифатли хизматлар нафақат тадбиркорлик субъектларини, қолаверса, аҳолининг ҳам ишончини оқламоқда.

Бугун тижорат банкларидан қай бирининг тармоғини кузатманг, тадбиркорликни ривожлантириш, ички бозорни рақобатбардош, жаҳон андозалари талабларига мос маҳсулотлар билан тўлдириш, аҳоли даромадларини кўпайтириш ва турмуш фаровонлигини оширишга қаратилган бизнес режаларни муттасил молиялаштириш бораётганига гувоҳ бўласиз.

Президентимизнинг бу борадаги қатор фармон ва қарорлари эса тижорат банкларини қўшимча рағбатлантириш, уларнинг фаолиятини кучайтириш, ресурс базаларини мустаҳкамлаш, шунингдек, аҳолига кўрсатилмаётган хизматлар сифатини янада ошириш орқали юртимиздаги иқтисодий барқарорликни янада мустаҳкамлашга хизмат қилмоқда.

Ана шундай тадбиркорлик

субъектларини қўллаб-қувватлаш ва уларнинг қўнилий манфаатларини ҳимоя қилиш борасида давлатимиз томонидан кенг қўламли ислохотлар амалга оширилаётган бир пайтда, айрим банкларнинг мансабдор шахслари тадбиркорликни ривожлантириш ўрнига, уларни тўлов терминллари ва бошқа техник воситалар билан таъминлашни пайсалга солиб келаётганликларини ҳам аниқланмоқда.

Бу борадаги ўрганишларда аниқланишича, (Бухоро вилояти мисолида) "Агробанк", ДТ "Халқ банки", ТИФ "Миллий банк", "Ўзсаноатқурилиш банк", АТ "Асака банк", АТИБ "Ипотека банк" ҳамда "Қишлоқ қурилиш банк" филиаллари томонидан аҳолига жами 856 549 та пластик карточкалар тарқатилган. Уларга пластик карточкалар билан ишлашга қўлайликлар яратиш мақсадида савдо ва пуллик

хизмат кўрсатувчи корхона ва ташкилотларга жами 9190 та терминаллар ўрнатилган.

Вилоятда шунингдек, 2013 йил давомида савдо ва пуллик хизмат кўрсатиш шохобчаларига 1326 та тўлов терминллари ўрнатилган бўлиб, 2014 йилнинг ўтган даврида 1472 та терминал ҳамда 58319 та пластик карточка тарқатилган.

Бугунги кунда мавжуд тўлов терминалларининг 9010 таси "on-line" режимида, 180 таси "виза" тизимида ишлаб келмоқда.

Вилоят прокуратураси органлари томонидан олиб борилган назорат тадбирлари давомида, ДТ "Халқ банки" Когон филиали банк пластик карточкалари билан ишлаш шўъбаси мудири З.Аминов банк мижози бўлган якка тартибдаги тадбиркорлар Л.Калонова, З.Вохидов, И.Нековлар ҳамда "Когон Мирхон транс" МЧЖ раҳбарлари банкка терминал билан таъминлаб бериш тўғрисидаги ариза билан мурожаат қилган бўлишларига қарамаздан, уларни тўлов терминаллари билан таъминлаш чоралари қўрилмаганлиги аниқланди.

Мазкур ҳолат юзасидан Когон туман прокуратураси томонидан З.Аминовга нисбатан интизомий жавобгарликка

тортиш тўғрисида иш қўзғатилди ва тадбиркорлар тўлов терминаллари билан таъминланди.

Вобкент тумани ДСИ ҳодимларининг эътиборсизлиги ва мазкур йўналишга масъулият билан ёндашмаганлиги сабабли тумандаги 7 та ҳўжалик юритувчи субъектлар тўлов терминалларисиз савдо фаолиятини юртиб келадиганликлари аниқланди ва уларга тўлов терминаллари олиб берилди.

Худди шунингдек, Ромитан туман прокуратураси томонидан олиб борилган назорат тадбирлари давомида, ДТ "Халқ банки" Ромитан туман филиали мижози ҳисобланган якка тартибдаги тадбиркор Роҳила Каримова, Аъзам Темиров, Алишер Ҳамроевлар тўлов терминалларини ўрнатиш чоралари қўрилмаганлиги аниқланиб, ўрганишлар давомида уларга тўлов терминалларининг олиб берилиши таъминланди.

ДТ "Халқ банки" Ромитан туман филиали банк пластик карточкалар билан ишлаш шўъбаси мудири И.Муродовга нисбатан интизомий жавобгарликка тортиш тўғрисида иш қўзғатилди.

Вилоят ҳудудида тўлов терминалларининг тақчиллиги туфайли қўллаб тадбиркор-

Дилшод ФАЙЗИЕВ,
Бош прокуратура бошқарма катта прокурори

лик субъектлари ҳали-ҳануз тўлов терминалларига эҳтиёжманд эканлиги сақланиб келмоқда.

Бундай ҳолатларнинг олдини олиш, тадбиркорлар ва фуқароларга кенг қўлайликлар яратиш мақсадида Бош прокуратуранинг Республика Марказий банки билан ҳамкорлиги натижасида вилоятга жорий йилнинг октябрь ойида жами 2000 дан зиёд тўлов терминаллари олиб келиш ҳамда тадбиркорлик субъектларининг тўлов терминаллари билан таъминла-нишига эришилди.

Юқоридаги камчиликлар ва бу борадаги ишларнинг таъсирчанлигини янада ошириш мақсадида Бухоро вилоят ҳокимининг ўринбосари, Ўзбекистон банклари Ассоциацияси, Марказий банкнинг Бухоро вилояти Бош бошқармаси, вилоят Давлат солиқ бошқармаси, тижорат банкларининг вилоят бошқармалари раҳбарлари иштирокида идоралараро йиғилиш ўтказилиб, муҳокама қилинди ва келгусида бундай ҳолатларга йўл қўймаслик учун тегишли қарор қабул қилинди.

Самарқанд вилоят прокуратурасида вилоят ҳуқуқни муҳофаза қилувчи органларининг мувофиқлаштирувчи Кенгазининг кенгайтирилган йиғилиши бўлиб ўтди.

Муҳим фаолият

Улугбек ХАМДАМОВ,

Самарқанд вилоят прокуратураси бўлим бошлиғи ўринбосари

Йиғилишда жорий йилнинг тўққиз ойида қўнилийликни мустаҳкамлаш, фуқаролар ҳамда тадбиркорларнинг ҳуқуқ ва эркинликларини муҳофаза қилиш, жиноятларни фож этиш, ҳуқуқбузарликларнинг олдини олиш, одам савдоси ҳамда гиёҳвандликка қарши курашиш юзасидан амалга оширилган ишлар аҳоли ва самарадорлигини ошириш борасида ҳуқуқни муҳофаза қилувчи идоралар олдида турган вазифалар муҳокама қилинди.

Тадбирда шунингдек, ҳуқуқни муҳофаза қилувчи органлар ва бошқа мутасадди идоралар билан ҳамкорликда жиноятчилик ва ҳуқуқбузарликларнинг олдини олиш, қўнилийликни мустаҳкамлашга қаратилган муайян ишларнинг амалга оширилгани натижасида вилоят бўйича оғир ва ўта оғир жиноятлар, оғир тан жароҳати етказиш, талончилик, товланчилик, гиёҳвандлик билан боғлиқ жиноятлар камайганлиги таъкидлаб ўтилди.

Шу билан бирга, жиноятчиликка қарши курашиш ва унинг олдини олишга қаратилган профилактик тадбирлар етарли самара бермаганлиги сабабли баъзи туманларда жиноятларнинг айрим турлари ошганлиги танқид остига олинди.

Тадбир давомида ёшлар орасида ҳуқуқбузарлик, шу жумладан, гиёҳвандликнинг олдини олиш мақсадида профилактик тадбирларни кучайтириш билан бир қаторда, таълим муассасаларида таълимнинг узлуксизлигини таъминлаш ҳамда ўқувчи-ёшларнинг бўш вақтларини мазмунли ўтказиш борасида аниқ тавсиялар берилди.

Муҳокама қилинган масалалар юзасидан ҳуқуқни муҳофаза қилувчи органлар ва масъул идоралар раҳбарларининг ахборотлари тингланди. Йиғилиш якунида йўл қўйилган камчиликларни бартараф этиш ва соҳада фаолият самарадорлигини оширишга қаратилган қарорлар қабул қилинди.

Қўшиб ёзиш оқибати

Қишлоқ ҳўжаллигида қўнилийликни таъминлаш прокуратура органлари зиммасидаги масъулиятни вазифаларандир. Туман прокуратураси томонидан ерларни экин экишга тайёрлашдан тортиб, ҳосил йиғим-терими, кузги шўагоргача бўлган жараёнларда амалга оширилаётган ишлар сифатига алоҳида эътибор қаратилмоқда.

Пахта, бугдой экинлари жойлаштирилиши режалаштирилган майдонларга гайриқўнилий тарзда бошқа экинларни экиб олиш ҳолатлари бартараф этилмоқда. Фермер ҳўжалликларида техника воситалари, уруғлик, ёнилғи-мойлаш материаллари, минерал ўғитлар етказиб бериш жараёнидаги узилтишларнинг олдини олиш чоралари қўрилмоқда. Контракция шартномаларига асосан етказиб берилган бугдой, пахта, пилла хомашёси учун фермер ҳўжалликларида ҳақларини ундириб бериш юзасидан судларга даъво аризалари киритилмоқда.

Республика ҳукуматининг қарорларига биноан, туманда режага мувофиқ кенг қўламли ирригация-мелиорация ишлари амалга оширилмоқда. Ба-жарилган ишларнинг ҳажми ва сифати ўрганилиб, қўнунбузилиш ҳолатларига нисбатан тегишли чоралар қўрилмоқда.

Мутахассислар жалб этилиб, туман ҳудудидаги "Д-2" ва "Сариқсув" мелиоратив тармоқларда амалга оширилган ишлар таҳлил қилинганда, жиддий қўнунбузилиш ҳолатлари аниқланди. Жумладан, Фаргона вилояти Сирдарё-Сўх ирригация тармоқлари ҳудудий бошқармаси (ИТХБ) қошидаги Гидрогеологик-мелиоратив экспедицияси томонидан тасдиқланган танлов комиссиясининг йиғилиш баённомасига асосан юқоридаги мелиоратив тармоқларни таъмирлаш хусусида "Йй-

пандасувмаҳсуспудрат" Давлат унитар корхонаси билан шартномалар тузилган. Шартнома бўйича пудратчи томонидан етти ой мобайнида ба-жарилган ишлар ҳажмига, далолатномаларга сохта ёзувлар киритилиб, бажарилган иш ҳажми қўпайтириб ҳисобланган ва ортиқча тўловлар тўла-нишига йўл қўйилган.

Давлат унитар корхонасининг раҳбари С.Назиров, ишлаб чиқариш бўлими бошлиғи А.Аҳмаджонов, иш юритувчи О.Дехқоновлар пудратчи ба-жарётган ишларни назорат қилиш учун масъул этиб та-йинланган "Сўх-Исфара" мелиоратив тизими Фуркат бўлими муҳандиси Р.Ҳамдамовни ўзларига оғдириб олишга му-ваффақ бўлишган ҳамда ба-жарилган ишлар далолатномаси ва ҳисоб-варақ маълумотлари-ни қалбакилаштиришга кели-шиб олишган. "Д-2" тармоғи-да бажарилган ишлар ҳажмига 5 та кузатув ҳудудларида сув тортилган, темир-бетон ҳал-қалар ўрнатилган, 5 фоиз транспорт харажати ва 26,2 фоиз бошқа, жами салкам 2,3 млн. сўмлик харажатларни қўшиб ёзишган. Бундан таш-қари, 12 дона қувурли ўтиш жойлари қурилишига транс-порт харажатлари, пудратчи-нинг харажатлари тарзида қал-баки маълумотлар киритиб, жами 27,7 млн. сўмдан зиёд аслида қилинмаган сарф-хара-жатларни расмий ҳужжатга ки-ритиб, буюртмачининг назо-ратчи-муҳандиси тасдиқлаб берган ҳисоб-варақларни

Ойбек ҲОШИМОВ,
Фуркат туман прокурори

тўлов учун тақдим этишган.

Шунингдек, текширишда аён бўлишича, Сариқсув мелиоратив тармоғида зовурлар-нинг электр линияси ва газ қувурлари билан туташган жойларида қўнда 5 куб метр-дан зиёд қазиб ишлари ба-жарилгани ҳамда "Қороқовга", "Совхоз" тармоқларидаги қўпирларнинг устига асфальт ётқизиш бўйича бажарилган иш ҳажмига сохта маълумотлар киритилиб, яна 3,5 млн. сўм давлат маблағлари ўзлаштирилган. Шу тарика унитар корхонанинг раҳбар ва мансабдор шахслари жами 31,1 млн. сўмлик аслида ба-жарилмаган иш ҳажмини расмий ҳужжатларга қўшиб ёзиб, ўза-нинг қўп микдордаги мулкни ўзлаштириш ва растрата қилиш йўли билан талон-то-рож қилишдан иборат жиноят-ни содир этишган.

Текшириш материаллари асосида ирригация-мелиорация ишлари учун ажратилган маб-лағларни қўп микдорда ўзлаш-тирган унитар корхона раҳбари-га нисбатан жиноят иши қўз-ғатилди. Қилинишига иқдор ва пу-шаймон бўлган С.Назировга нисбатан Олий Махлис Сенати-нинг "Ўзбекистон Республикаси Конституциясини қабул қилин-ганлигининг йиғирма бир йил-лиги муносабати билан амни-стия тўғрисида"ги Қарори қўла-нилди. Суд ажрими билан жи-ноят иши ҳаракатдан тугатилди. Етказилган зарарни ундириш хусусида фуқаролик судига ки-ритилган даъво аризаси қано-атлантирилди. Корхона томони-дан чала қолдирилган, сифат-сиз бажарилган ишларнинг ни-ҳоясига етказилиши таъмин-ланди.

Тадбирлар самараси

Мамакатимизда қишлоқ ҳўжалигини иқтисодий ислоҳ этиш бўйича ўта муҳим чора-тадбирларнинг амалга оширилаётгани, қишлоқда бозор муносабатларини жорий этиш ва хусусий мулкчилик шаклини ривожлантириш, фермерлик ҳаракатини қўллаб-қувватлаш учун ҳуқуқий, ташкилий ҳамда молиявий шарт-шароитларни туғдириб бериш қувонарли юксак натижаларни қўлга киритишда ҳал қилувчи омил бўлмоқда.

Бугунги кунда фермер ҳўжалиги ҳақиқи равишда қишлоқ ҳўжалиги ишлаб чиқаришининг етакчи бўлинига айланди. Вилоят прокуратураси органлари томонидан 2014 йилнинг ўтган даври мобайнида фермер ҳўжаликлари 288,2 гектар ер майдон, 17,5 тонна омухта ер ажратилишида, 177,15 млн. сўм дебитор қарзларни ундиришда амалий ёрдам кўрсатилди. Ўзбошимчилик билан эгаллаб олинган ва ноқонуний равишда ажратилган 502,87 гектар ер майдонлари қайтарибди. 758,96 тонна минерал ўғит, 250,85 тонна нефт, 85,7 тонна чигит, 27 тонна қишлоқ ҳўжалиги техникалари, 654,2 млн. сўмлик банк кредити, 249,91 млн. сўмлик иш ҳақлари, 250,6 млн. сўмлик эҳтиёт қисмларнинг қонуний асосда ажратиби берилиши таъминланди. Шунингдек, фермер ҳўжаликларининг қонуний манфаатларини қўллаб судларга 231 та даъво аризалари киритилди.

Ерлардан оқилона ва самарали фойдаланиш, ер ажратишда суиистеъмолчилик ва таниш-билишчиликка йўл қўймаслик борасида олиб борилган назорат тадбирлари

натижасига кўра, 304 та прокурор назорати ҳужжатлари қўлланилди. Жумладан, фуқаролар ва фермер ҳўжалиги раҳбарлари томонидан ер майдонидан ноқонуний фойдаланилганлиги ҳамда ноқонуний қурилишлар қилинганлиги аниқланиб, туман ҳокимларининг ер ажратиш тўғрисидаги 21 та ноқонуний қарорларига нисбатан протест келтирилди. Қонунбузилиши, унинг келиби чиқиш сабаблари ва бунга имконият яратиб бераётган шарт-шароитларни бартараф қилиш тўғрисида 8 та тақдимнома юборилди. Жиддий қонунбузилиши ҳолатлари юзасидан 4 та жиноят иши кўзгатилиб, судларга 53 та даъво аризалари киритилди.

Қишлоқ ҳўжалик техникаларидан фойдаланиш тўғрисидаги қонунлар ижроси юзасидан қонунбузилиши, унинг келиби чиқиш сабаблари ва бунга имконият яратиб бераётган шарт-шароитларни бартараф қилиш тўғрисида 15 та тақдимнома киритилди. 4 та ноқонуний қарорга нисбатан протест келтирилиб, 1 нафар шахс интизомий, 4 нафари маъмурий жавобгарликка тортилди. Жиддий қонунбузили-

ши ҳолатлари юзасидан 9 та жиноят иши кўзгатилиб, Жумладан, вилоят прокуратураси томонидан Вазирил Маҳмаднинг 2012 йил 6 декабрдаги "Қишлоқ ҳўжалиги ва мелiorатив техникани, асбоб-ускуналарни ҳисобга олиш ва уларнинг техник ҳолатини назорат қилиш тизимини такомиллаштириш чора-тадбирлари тўғрисида"ги Қарори ижроси юзасидан ўтказилган назорат тадбирларида "Шеробод МТП" АЖ мансабдор шахслари томонидан галла ўриш қомбайни харид қилиш учун олинган 1,5 млрд. сўм кредит маблағи ўзлаштириш йўли билан талон-торож қилингани маълум бўлди.

Бундан ташқари, Шеробод туманидаги "Қиличев Баҳодир Маматмуродович", "Таъминотчи хизматчи", "Элгресс плюс голд", "Шеробод Агротехфайз", "Технотаъмин", "Қўнғирот Ойини", "Шеробод куллуқшоҳ қўнғироти", "В.Қодиров Муҳандис технология", "Қолбўтабобо Қиличев", ММТПлар, "Улуғбек Гўлбой Жумаев", "Хасанов Хайит Эр-назарбек" фермер ҳўжаликлари ва хизмат кўрсатувчи банк мансабдор шахслари ўзаро жиноий тил бириктириб, 2 млрд. сўм ҳамда 510,6 минг АҚШ доллари миқдоридаги қишлоқ ҳўжалик техникаси ҳамда эҳтиёт қисмлар харид қилиш учун ажратилган кредит маблағларини ўзлаштиришган. Ушбу маблағлар учун ҳисобланган 806,3 млн. сўм ҳамда 109 минг АҚШ доллари миқдоридаги кредит фо-

Улуғбек ҚОСИМОВ,
Сурхондарё вилоят прокуратураси
бўлим бошлиғи

излари ундирилмасдан, давлат ва жамоат манфаатларига жуда кўп миқдорда зарар етказилганлиги ҳолатлари юзасидан ММТП ва хизмат кўрсатувчи банк мансабдор шахсларига нисбатан Ўзбекистон Республикаси ЖКнинг тегишли моддалари билан жиноят иши кўзгатилиб, жазо муқаррарлиги таъминланди.

Минерал ўғитни талон-торож қилиш ҳамда республика ҳудудидан четга ноқонуний олиб чиқиби кетиш ҳолатларининг олдини олиш юзасидан вилоят прокуратураси органлари томонидан вилотдаги ҳуқуқни муҳофаза қилувчи идоралар билан ҳамкорликдаги қабул қилинган қўша топшириқ ижросини таъминлаш бўйича назорат тадбирлари амалга оширилиб келинмоқда.

Ушбу қўша топшириқ ижроси юзасидан ўтказилган тадбирларда 2014 йилнинг 9 ойида 73 млн. 27 минг сўмлик 200,05 тонна минерал ўғит, 5 млн. 363 минг сўмлик 75,47 тонна чигит маҳсулоти, 10 млн. 387 минг сўмлик 5,84 тонна нефт маҳсулотини талон-торож қилиш ҳамда Республика ҳудудидан ташқарига ноқонуний олиб чиқиби кетиш ҳолатлари аниқланиб, 58 та жиноят иши кўзгатилиб, 28 нафар шахс маъмурий жавобгарликка тортилди.

Қорвачиликка оид қонунлар ижроси юзасидан ўтка-

зилган назорат тадбирлари натижасига бўйича туман ҳокимларининг 3 та ноқонуний қарорларига нисбатан протест келтирилди. Прокурорнинг қарор ва тақдимномаларига асосан 30 нафар шахс интизомий ва маъмурий жавобгарликка тортилди. Жиддий қонунбузилиши ҳолати юзасидан 2 та жиноят иши кўзгатилиб, 1 млн. 790 минг сўмлик зарарнинг ихтиёрий ундирилишига эришилди. 49 та фермер ҳўжаликларининг ҳуқуқлари тикланди.

Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2012 йил 22 октябрда қўнғи "Ўзбекистонда фермерлик фаолиятини ташкил қилиши янада такомиллаштириш ва уни ривожлантириш чора-тадбирлари тўғрисида"ги Фармони ижроси устидан прокурор назоратини таъминлаш борасида бир қатор ишлар амалга оширилди. Хусусан, Узун туман прокуратураси томонидан жорий йилнинг ўтган даврида "Муллабобомурод", "Термиз Файзобод Узун" ва "Қурбоналиев Абдор" фермер ҳўжаликлари пахта ва галла ҳосили етиштириш учун 85,6 млн. сўмлик имтиёзли кредит ажратилишида, 2,3 млн. сўм иш ҳақи, 4,5 тонна нефт маҳсулоти ва 18,75 тонна минерал ўғит ва 1 та қишлоқ ҳўжалиги техникасининг олиб берилишида амалий ёрдам кўрсатилди. Вилоят прокуратураси томонидан фермер ҳўжаликлари томонидан топширилган пахта ва галла учун тўлиниши лозим бўлган 1 млрд. 529 млн. 461 минг сўмлик пул маблағини ундириш ҳақида фермер ҳўжалиги манфаатларини қўллаб, вилот ҳўжалик судига 178 та даъво аризалари киритилди.

Бандлик масаласи эътиборда

Инсоннинг ҳаётда ўз ўрнига эга бўлишида иш билан бандлиги жуда муҳим ҳисобланиб, у шу орқали оиласи фаровонлигини таъминлайди. Бандлик масаласини тўлақонли ҳал этиш жиноятчиликнинг олдини олишда, ёшларнинг ҳал томонлама қомил инсонлар бўлиб етишишида ҳам сезиларли аҳамият касб этади. Ҳукуматимиз томонидан кейинги йилларда бандлик масаласи, хусусан, ёшларнинг бирор ҳўнар ёки касб соҳибига айланиши учун яратилаётган шароит ва имкониятлар эътирофга арзийди.

дастурлар тегишли идоралар билан ҳамкорликда тўлиқ амалга оширилмаган.

Мавжуд тартибга кўра, туманда фаолият кўрсатаётган 177 та ҳўжалик юри тувчи субъектлар ҳар ойда Марказга бўш иш ўринлари тўғрисидаги маълумотларни тақдим этишлари белгилла қўйилган. Белгиланган муддатларда тақдим этмаган қорхона ва ташкилотлар раҳбарларига нисбатан Марказ томонидан жарималар қўлланилмаган. Масалан, тумандаги бир қатор умумтаълим мактаблари, бир нечта мактабгача таълим муассасалари, Нарпай ҚВП, Ойтамағли ҚВП раҳбарлари томонидан қасбоботлар умуман топширилмаган. Туман Бандликка қўмаклашиш ва аҳолини ижтимоий муҳофаза қилиш Маркази собиқ инспектори О.Тоҳиров томонидан эса маълумотларнинг топширилмаганлиги сабаблари ўрганилмаган. Қорхона раҳбарларига нисбатан маъмурий жарималар ҳамда уларга таъсир чоралари қўрилмаган.

Марказ томонидан туманда бўш иш ўринлари ярмаркаларини сифатли ва самарали ўтказиш борасидаги ишлар

лозим даражада ташкил этилмаган. Хусусан, ўтган бир йил мобайнида режалаштирилган 8 та ярмаркадан атиги 3 таси ўтказилган.

Бугунги меҳнат бозорида ёшларнинг ўз ўрнига эга бўлиши энг муҳим вазифа саналади. Жорий йилнинг ўтган даврида тумандаги қасб-ҳўнар коллежлари томонидан қатор хато ва камчиликлар ҳамда қонунбузилиш ҳолатларига йўл қўйилган. Хусусан, тумандаги Оқтош тадбиркорлик ва сервис қасб-ҳўнар коллежидан 314 нафар, Оқтош қурилиш ва коммунал ҳўжалик қасб-ҳўнар коллежидан 370 нафар, Нарпай қишлоқ ҳўжалик қасб-ҳўнар коллежидан 364 нафар, Нарпай йўл қурилиш ва автосервис қасб-ҳўнар коллежидан 241 нафар ва Нарпай ижтимоий-иқтисодий қасб-ҳўнар коллежидан 114 нафар битирувчининг йўл ҳисса жиддари юритилмасдан, фақат уч томонлама шартномалар тузиш билан чекланилган. Битирувчилар билан тузилган уч томонлама шартномаларнинг 89 тасида шартнома тузилган вақти ва амал қилиш муддати, 61 тасида иш берувчи қорхонанинг манзили кўрсатилмаган.

Коллежлар ва айрим ташкилотлар томонидан битирувчиларнинг бандлигини таъминлашда рўй бераётган сохтакорликлар ҳанузгача бартараф этилмапти. Жумладан, Нарпай саноат қасб-ҳўнар коллежининг мансабдорлари 2013-2014 ўқув йилида 224 нафар битирувчидан 106 нафари ишга жойлашган бўлишига қарамасдан, ҳужжатларда 168 нафар ишга жойлашганлигини кўрсатилган. Оқибатда, 62 нафар битирувчининг ҳозирга

Шермат ЖУМАЕВ,
Нарпай туман прокурори

қадар ишсиз қолишига сабабчи бўлишган. Шунингдек, мазкур коллеж битирувчиларининг йўл ҳисса жиддари ўрганилганда, туман ХТМФМТ ва ТЭ бўлимига қарашли 1-умумтаълим мактаби мансабдорлари битирувчиларни ишга қабул қилиш тўғрисида сохта буйруқлар чиқариб, уларнинг номига меҳнат дафтарчалари расмийлаштирган.

Бундан ташқари, коллеж раҳбарлари "Dilshod-Uktam Mardonov M.U.A.", "Isroil Abduraimov", "Ma'murjon Sanaqulov A.N.M." ва "Narpay Murtoza Shoripiev" фермер ҳўжаликлари, "O.O.O Texnika profil" МЧЖ ҳамда "Qo'r-g'oncha Xadichabegim" хусусий қорхонаси мансабдор шахслари ва бошқалар билан ўзаро тил бириктириб, А.Мардонов, Ш.Тошев, З.Муродуллалова, С.Муродова, И.Нуруллаева, З.Очилова, Б.Махмудовларнинг ишга жойлашгани ҳақида сохта буйруқлар ва меҳнат дафтарчалари тайёрлашган. Мазкур ҳолатлар юзасидан тегишли чоралар қўрилди.

Туман прокуратураси томонидан коллеж битирувчиларининг бандлигини таъминлаш, уларнинг хусусий бизнес ва тадбиркорлик фаолиятига жалб қилиниши устидан назорат тадбирлари янада қучайтирилиб, бу борада тузилган ҳисоб-бодларнинг ҳаққонлиги мунтазам равишда ўрганиб борилмоқда.

Туман ҳокимининг 2013 йил 21 ноябрдаги қарори билан жорий йилда туманда ижтимоий муҳофазага муҳтож ва иш топишда қийналаётган шахсларни ишга жойлаштириш учун 116 та қорхонада атиги 116 нафар шахс квота иш ўринларига жойлаштирилган, холос.

[Давоми 6-бетда]

Тадбиркор — қонун ҳимоясида

[Давоми. Бошланиши 1-бетда]

Шундай бўлсада, ҳали-ҳануз тадбиркорлик субъектлари фаолиятига ўринсиз аралашиб, турли тўсиқлар қўйиб қабил ҳолатлар ҳам учраб турибди. Жумладан, фуқаро С.Собирова ва бошқаларнинг тадбиркор Ш.Раҳимовга тегишли фишт ишлаб чиқариш заводидан чиқадиган газ тутини атрофга ва аҳоли саломатлигига салбий таъсир кўрсатадиганлиги ҳусусида жамият раиси номига ёзган аризасидаги ҳолатлар туман табиати муҳофаза қилиш инспекциясининг ваколатига кирса-да, Вобкент тумани Истеъмолчилар ҳуқуқларини ҳимоя қилиш жамияти раиси Ш.Вафоев мурожаат бўйича "Вобкент фишт" хусусий корхонасида текшириш ташкиллаштиради. Ҳўжалик юритувчи субъектнинг фаолиятига қонунга хилоф равишда аралашиб, корхонанинг фишт пишириш фаолияти тўхтатилишига сабабчи бўлади. Мазкур ҳолат юзасидан Вобкент туман прокуратураси томонидан Ш.Вафоевга нисбатан Ўзбекистон МЖТКнинг 241-2-моддаси билан маъмурий жавобгарлик тўғрисида иш қўзғатилади.

Коровулбозор туман ҳокимининг 2014 йил 22 апрелдаги 150-сонли қарорига асосан хусусий тадбиркор З.Раҳмонова сартарошхона биноси қуриш учун ақратилган ер майдонидан тадбиркор томонидан 40 млн. сўмдан ортиқ пул маблағи ажратилиб, қурилиш ишлари бошланган бўлишига қарамай, собиқ туман ҳокими И.Муродов ва туман архитектура ва қурилиш бўлими бошлиги Д.Рашидов қурилаётган бино туман ҳокимлиги биносини тўсиб қўйиш мумкинлигини баҳона қилиб, ундан

қурилишни тўхтатишни талаб қилишди. Йўқса, туман ДСИ ходимларини юбориб, унинг фаолиятини текшириш билан қўрқитиб, тадбиркорнинг қонуний фаолиятига тўқсинлик қилишди.

Собиқ ҳоким И.Муродов ҳамда туман бош архитектори Д.Рашидов МЖТКнинг 241-1-моддаси 1-қисми билан маъмурий жавобгарликка тортилдилар, тадбиркорнинг бузилган ҳуқуқлари тикланди.

Ўзбекистон Республикаси Бош прокурорининг 2011 йил 9 февралдаги "Тадбиркорлик субъектларини ҳуқуқий ҳимоя қилишга қаратилган қонунлар ижроси устидан прокурор назоратини қўйиш тўғрисида"ги 87-сонли буйруғи, шунингдек, "Тадбиркорлик субъектларининг ҳуқуқий ҳимояси таъминлашни қўйиш тўғрисида"ги ҳамда "Тадбиркорлик субъектларини ҳуқуқий ҳимоя қилишга қаратилган қонунчилик ижроси устидан прокурор назорати самардорлигини янада ошириш тўғрисида"ги қўрсатмалари ижроси талабларидан келиб чиқиб, маҳаллий ҳокимликлар, давлат бошқаруви ва назорат-текширув идоралари томонидан тадбиркорлик субъектларига нисбатан чиқарилган қарор ва фармойишлар, ҳуқуқий ҳужжатлар, қўлланилган маъмурий ва молиявий жарималарнинг қонунчилиги ўрганилиб, тегишли прокурор назорати ҳужжатларини қўллаш орқали уларнинг бузилган ҳуқуқлари тикланмоқда.

Жорий йилнинг ўтган даврида вилоят прокуратураси органлари томонидан ҳокимликлар томонидан қабул қилинган 8126 қарор ва фармойиш ўрганилди. Уларнинг 1666 таси тадбиркорликка оид бўлиб, ушбу ҳуқуқий ҳужжатларни ўрганиш натижасига кўра, асос-

сиз қарорларнинг 32 тасига протест келтирилди. Хусусан, Жондор туман ҳокимининг 2010 йил 30 ноябрдаги 932-сонли қарори асосида тумандаги "Севино Юнус" фермер ҳўжалиги билан туман ҳокимлиги ўртасида тузилган ижара шартномаси асоссиз бекор қилиниб, ҳўжаликнинг 45 гектар яйлов ерлари туман ҳокимлиги заҳирасига олинган.

Вилоят прокуратураси томонидан туман ҳокимининг юқоридаги қарори ва унга асос бўлган ҳўжатлар ўрганилганда, мазкур қарор қонунларимизга зид бўлганлиги аниқланди ва протест келтирилиб, бекор қилинди.

Ўрганишлар давомида шунингдек, давр талаби, қонунлар моҳиятини тўла англамаган айрим назорат-текширув органлари ҳамда маҳаллий ҳокимликлар томонидан тадбиркорларнинг мурожаатлари қўриб чиқилмасдан, уларнинг ҳуқуқлари поймол қилиб келинаётганлиги ҳам аниқланди. Жумладан, Ғиждувон туман ҳокимлиги бош мутахассиси Шерзод Турсунов "Temur Imkon Dizayn" корхонаси раҳбари К.Джуроев сотиб олган иккита бино ва унга тегишли бўлган 0,3 гектар ер майдони юзасидан қарор қабул қилинишини сўраб туман ҳокими номига ёзган аризасини бир ойдан ортиқ вақт мобайнида қўриб чиқиб, ариза муаллифига жавоб бермаган. Албатта, қонун ҳар қандай ғайриқонуний ҳолатга нисбатан мурасасиздир.

Ғиждувон туман прокурори томонидан Ш.Турсуновга нисбатан Ўзбекистон Республикаси МЖТКнинг 43-моддаси билан маъмурий жавобгарлик тўғрисида иш қўзғатилиб, жиноят ишлари бўйича туман судига юборилди ва туман судининг қарори билан у энг кам

ойлик иш ҳақининг 1 баравари миқдорда жаримага тортилди.

Бундан ташқари, вилоят прокуратураси органлари томонидан коррупция ва порахўрлик жиноятлари қарши аёвсиз кураш олиб борилмоқда, бу иллатларни келтириб чиқарувчи шарт-шароит ва омиллар бартафат этилмоқда. Жумладан, Давлат рақобат қўмитаси Бухоро вилоят ҳудудий бошқармаси аукцион савдоларни назорат қилиш шўъбаси мудири М.Асодов фуқаро С.Қурбоновдан ер бериш ва аукцион савдоларида ютиб чиқишини таъминлаш эвазига 1800 АҚШ доллари миқдорда пул олган. Бу ҳолат бўйича вилоят прокуратураси томонидан Ўзбекистон Республикаси ЖКнинг 210-моддаси 3-қисми "б" банди билан жиноят иши қўзғатилиб, суд ҳукми билан М.Асодовга озодликдан маҳрум қилиш жазоси тайинланди.

"Фуқароларнинг мурожаатлари тўғрисида"ги ҳамда "Давлат ҳокимияти ва бошқарув органлари фаолиятининг очиклиги тўғрисида"ги Қонунлар ижросини таъминлаш мақсадида вилоят прокурори, вилоят ҳокими ва ички ишлар бошқармаси раҳбарларининг қўшма фармойишига асосан туманлардаги маҳалла ва қишлоқ фуқаролар йиғинларида турли учрашув ва мулоқотлар ўтказилимоқда. Иштирокчиларнинг ўша ҳудуднинг ижтимоий масалалари, коммунал тўловлар, иш билан таъминлаш, янги иш ўринлари яратиш, кредит олишга қўмаклашиш борасидаги муаммоларига жойининг ўзида масалага алоқадор мутасадди раҳбарларга тегишли қўрсатмалар берилиб, ҳал этилмоқда.

Олиб борилган тадбирлар натижасида 68 нафар тадбир-

Баҳромжон ИРМАТОВ,
Бухоро вилоят прокурори
ўринбосари

корга 1 млрд. 950 млн. сўмлик кредит маблағлари ажратилишига амалий ёрдам кўрсатилди. 20 нафар тадбиркорга фаолиятини кенгайтириши учун 198,8 га. ер майдонлари ажратилиши таъминланди.

Шу билан бирга, олиб борилган тадбирлар натижасида 384 та корхоналарнинг фаолиятини тиклаш борасида амалий ёрдам кўрсатилиб, корхоналарда 516 та янги иш ўринлари яратилишига эришилди.

Вилоят прокуратураси органлари томонидан олиб борилган тадбирлар натижасига кўра, қишлоқ жойларида 125 та тадбиркорлик субъектлари ташкил этилиб, уларда 2852 та янги иш ўринлари яратилди. Деҳқон-фермер ҳўжалиқларида 58,9 тонна минерал ўғит, 92,04 тонна нефть маҳсулоти, 7,2 млн. сўмлик эҳтиёт қисм, 485,8 млн. сўмлик кредит маблағлари олиб берилишида амалий ёрдам қўрсатилди.

Бугуннинг тадбиркори нафақат ишбилармон, ташаббускор, балки мулкдор, ўз ҳақ-ҳуқуқларини билладиган, қонунлар моҳиятини чуқур тушунадиган ва қонунларни ҳурмат қиладиган даражада ҳуқуқий маданиятли бўлиши шарт.

Биобарин, тадбиркор қонун талабини англаса, авваламбор, қонунбузилишига йўл қўймайди. Қолаверса, қимнидир ўзининг фаолиятига қонунга хилоф тарзда аралашушга йўл қўймайди. Прокуратура органлари эса ҳар қандай ҳолатда ҳам тадбиркорнинг ишончли ҳимоячисидир.

Она табиат — инсоният бойлиги

Ўзбекистон Республикаси Конституциясининг 50-моддасида "Фуқаролар атроф табиий муҳитга эҳтиёткорона муносабатда бўлишга мажбуриятлар", деб қўрсатилган. Дарҳақиқат, табиий атроф-муҳит ҳақимизнинг миллий бойлиги ҳисобланиб, бу инсонлар ҳаётининг фаровонлиги, ижтимоий-иқтисодий ривожланишининг асосини ташкил этади. Шунинг учун ҳам инсон, унинг ҳаёти ва соғамини табиатнинг салбий таъсиридан асраш масаласи Ўзбекистон Республикасида амалга оширилаётган давлат сиёсатининг энг устувор йўналишларидан бири этиб белгиланган.

Ўзбекистон ўз мустақиллигини қўлга киритганидан бери ўтган вақт давомида табиатга бўлган муносабатимизни тартибга келтириш, атроф-муҳит мусоффолигини таъминлаш юзасидан жиддий саъй-ҳаракатлар амалга оширилди.

Мустақил давлатимизда қабул қилинган дастлабки қонун ҳужжатларидан бири ҳам айнан шу соҳага таллуқлидир, яъни 1992 йилнинг 9 декабрь куни Ўзбекистон Республикасининг "Табиати муҳофаза қилиш тўғрисида"ги Қонуни қабул қилинган. Мустақиллигимизнинг ўтган даври мобайнида атроф-муҳитни асраб-авайлаш борасида, шунингдек, ундан фойдаланишни тартибга солуви ундан ортиқ қонун ҳужжатлари қабул қилинди. Мазкур қонун ҳужжатлари талабларидан келиб чиққан ҳолда экологик ҳавфсизликни таъминлаш бўйича алоҳида ташкилий, ижтимоий-иқтисодий, ҳуқуқий чоралар ишлаб чиқилиб, амалга оширилди. Бунинг натижасида, давлатимизда экологик назоратнинг зарурий ҳуқуқий асослари яратилди.

Шунингдек, Ўзбекистон Республикаси 1993 йилда табиатни асраш бо-

расидаги БМТнинг Иқлим ўзгариши ҳақидаги доиравий конвенцияга қўшилди, 1998 йилда эса Киото протоколини имзолади. Биологик хилма-хилликни сақлаш ҳақидаги конвенцияга эса 1995 йил 19 июлдан аъзо хисобланади.

Экологик назоратда, айниқса, ижтимоий экологик назоратнинг ўрни муҳим аҳамиятга эга. Сўнгги йилларда табиатни ҳимоя қилиш борасида кенг жамоатчиликнинг улуши мунтазам равишда ўсиб бораётганлиги бу фикримизни тўла тасдиқлайди.

Республикаимизда рўйхатга олинган нодавлат нотижорат ташкилотларининг 100 дан ортиғи бевосита экология ва соғлиқни сақлаш соҳасида фаолият кўрсатмоқда. 2008 йил 2 августда Президентимиз раҳнамолигида ва эколог олимлар, экология соҳасида фаолият юритувчи нодавлат нотижорат ташкилотлари ва кенг жамоатчилик ташаббуси билан Ўзбекистон экологик ҳаракати ташкил топди. Ўзбекистон Республикасининг 2009 йил 1 июлдан қучга кирган "Сайлов тўғрисидаги қонун ҳужжатлари тақомиллаштирилиши муносабати билан Ўзбекистон

Республикасининг айрим қонунларига ўзгартиш ва қўшимчалар киритиш ҳақида"ги Қонунига мувофиқ ўн бешта депутатлик ўрни Ўзбекистон экологик ҳаракатидан сайланадиган депутатларга ажратилди. Ўзбекистон экологик ҳаракатининг 2009 йил 27 декабрь куни бўлиб ўтган конференциясида Экоҳаракатдан Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Қонунчилик палатасига ўн беш нафар депутат сайланди.

Хозирги кунда Ўзбекистон Республикасининг "Қизил китоби"га ҳайвонот дунёсига мансуб 184 та, ўсимликлар дунёсига мансуб 324 та тур киритилган. Ўзбекистон Республикасида ушбу бебаҳо ва йўқолиб кетиш ҳавфи остида бўлган ўсимлик ва ҳайвонотлар турларини асраб қолиш ва қўлайтириш мақсадида ҳимояга олинган умумий майдони 2 млн. гектардан зиёд 9 та давлат қўриқхонаси, 2 та давлат табиат миллий боғи, 1 та давлат биосфера резервати ва 9 та давлат заказниги ҳаракат қилмоқда. Шундан Қорақалпоғистон Республикаси ҳудудига қўриқхоналар сони 3 тани ташкил қилиб, улар Қўйи Амударё Давлат биосфера резервати, "Сайғачий" давлат буюртма қўриқхонаси ва "Судочье" давлат орнитологик буюртма қўриқхоналаридан иборат.

Қўйи Амударё Давлат биосфера резервати 2011 йилда ташкил қилиниб, Қўриқхонанинг асосий мақсади ва вазифаси резерват ландшафтларини, тўқайлардаги ўсимлик ва ҳайвонот дунёси турлари, ҳайвонот ва ўсимлик дунёсининг кам учрайдиган ва йўқо-

Мухамбетали БАБАТАЕВ,

Орол табиатни муҳофаза қилиш прокурори

либ кетиш ҳавфи остидаги турларини, генофондини сақлаб қолиш, табиат, экологик жараёнларни ўрганишдан иборат. Хозирда резерват ҳудудида ўсимликларнинг 167 та тури, қушларнинг 91 та тури, балиқларнинг 16 та тури, ҳайвонларнинг 21 та тури мавжуд. Мазкур қўриқхонада 2014 йил 1 июль ҳолатига Ўзбекистон Республикасининг "Қизил китоб"га киритилган Бухоро буюғисининг бош сони 800 тага етганлиги қўзғатилган.

"Сайғачий" давлат буюртма қўриқхонаси 1991 йилда ташкил этилиб, умумий майдони 1 млн. гектардан иборат. Мазкур қўриқхонанинг асосий мақсади ва вазифаси "Қизил китоб"га киритилган сайёқларнинг бош сонини браконьерлардан ҳимоя қилишдан иборат.

"Судочье" давлат орнитологик буюртма қўриқхонаси 1991 йилда ташкил этилиб, умумий майдони 50 минг гектардан иборат. Асосан қўлдан иборат бўлган мазкур қўриқхона учиб ўтувчи қушларнинг дам олиш маскани ҳисобланади.

Афсуски, олиб борилаётган чоратадбирларга қарамадан, Ўзбекистон ҳудудидан гепард, гиена, Турон йўлбарси, мархур сингари ҳайвонот дунёсининг турлари йўқ бўлиб кетган. Шунингдек, Ўзбекистон Республикаси "Қизил китоб"га киритилиб, давлат ҳимоясига олинган Бухоро буюғисини ноқонуний овлаш ҳолатларини ҳам қузатиш мумкин.

[Давоми 7-бетда]

Комил инсон: ахлоқий меъёр ва мажбурият

Қадимий аъёнларга содиқлик, миллий қадриятларни ҳурмат қилиш, фарзона, унинг тақдири ҳақида ғамхўрлик кўрсатиш халқимизнинг қон-қонига сингиб кетган одатларидан бири. Айниқса, оила деган буюк кўрғонини асраб-авайлаш, фарзандларни ота-онага, қариндош-уруғларга нисбатан меҳр-оқибати, мурувватли қилиб тарбиялаш Шарқ халқлари ҳаётининг узвий қисми ҳисобланади. Буюк немис файласуфи Гегель Фарбни гоёлар, қонун-қондалар дунёси бошқарса, Шарқни урф-одатлар, қадриятлар бошқаради, деганида тўла ҳақ эди.

Ўзбекистон Республикаси Конституциясида миллий менталитетимиз асосида оила институтини шакллантириш ва ривожлантириш, оила аъзоларининг ҳуқуқ ва бурчларини муҳофаза қилиш масалаларига алоҳида ўрин берилган. Мутахассисларнинг фикрича, жаҳондаги жуда кўп давлатларнинг конституцияларида оиланинг шаклланиши ва ҳуқуқи билан боғлиқ талаблар фақат битта ёки икки нуктада баён қилинади. Бизнинг Конституциямизда эса оила ва оила аъзоларининг ҳуқуқ ва бурчлари учун алоҳида XIV боб ажратилган бўлиб, у 63-, 64-, 65-, 66-моддалардан ташкил топган. Шунинг ўзидек, мамлакатимизда фуқаролик жамиятини шакллантириш жараёнида оила ва унинг жамият тараққиётидаги ўрнига юксак эътибор берилганлиги ёрқин мисолдир.

Зеро, мустақиллик йилларида оилага бўлган эътибор жамият ҳаётининг энг муҳим масалаларидан бирига айланб бормоқда. Оила жамиятнинг муҳим бўғинидир ва у давлат томонидан муҳофазага олинган. Конституциямиз асосида

шаклланган қонунларимизда, Президентимизнинг фармон ва қарорларида, ҳукуматнинг норматив-ҳуқуқий ҳужжатларида оилага, оила аъзоларига ғамхўрлик кўрсатиш, ёшларнинг соғлом ва дуркун ривожланишлари учун етарли шарт-шароитлар яратиш масалаларига алоҳида эътибор берилмоқда. 1998 йил 30 апрелда Ўзбекистон Республикасининг янги Оила кодекси қабул қилиниши, 2000 йилнинг "Соғлом авлод йили", 2001 йилнинг "Оналар ва болалар йили" деб номланган ҳам мамлакатимизда оилага бўлган буюк бир эътиборнинг ёрқин намунаси ҳисобланади.

Оила мустаҳкам ва соғлом бўлса, унда шаклланган авлод ҳам комил ва бақувват бўлади. Президентимиз "Соғлом оила вужудга келиши учун, энг аввало, жамият ва давлат қайғуриши, шунга замин яратиб бериши лозим. Шундагина мустаҳкам оила дунёга келади. Оила соғлом бўлса, жамият соғлом, мамлакат қудратли, юрт тинч-осойишта бўлади", деганларида тўла ҳақ эдилар. Шунинг учун ҳам Конституциямизнинг 65-моддасида "Она-

лик ва болалик давлат томонидан муҳофаза қилинади", деб ёзиб қўйилган.

Халқимиз азал-азалдан оилани муқаддас кўрган деб билади. Авлодларга муносиб фарзандларнинг оилада шаклланишига боис, болалар тарбияси нафақат ота-онанинг, қариндошларнинг, балки маҳалланинг ҳам энг муҳим иши ҳисобланади. Ота-оналарнинг фарзандлар олдидаги, фарзандларнинг ота-оналар олдидаги масъулияти ва бурчлари муқаддас "Қуръон"да ҳам, ҳадисларда ҳам алоҳида таъкидлаб ўтилган. Буюк файласуф Конфуций фарзандларнинг ота-оналарига нисбатан мурувватли бўлишини инсонийликнинг биринчи элементи, деб ҳисоблайди. Унинг таъкидлашича, инсонийликнинг моҳияти ота-онага умр бўйи хизмат қилиш, кўнглини топиш, саломатлиги ва манфаати йўлида қайғуришдан иборат.

Конституциямизнинг 64-моддасига кўра, "Ота-оналар ўз фарзандларини воёга етунларига қадар боқиб ва тарбиялашга мажбурдирлар". Конституциянинг 66-моддасида яна

бир тамойил борки, уни алоҳида таъкидлаб ўтиш жоиздир. Унда шундай дейилади: "Воёга етган, меҳнатга лаёқатли фарзандлар ўз ота-оналари ҳақида ғамхўрлик қилишга мажбурдирлар". Ушбу модда Оила кодексининг 109-моддасида янада батафсилроқ ёритилган. "Воёга етган, меҳнатга лаёқатли болалар меҳнатга лаёқатсиз, ёрдамга муҳтож ўз ота-онасига таъминот беришлари ва улар тўғрисида ғамхўрлик қилишлари шарт. Ота-онасининг давлат ва нодавлат муассасалари қарамоғида эканлиги воёга етган меҳнатга лаёқатли болаларнинг ота-онага ҳам ғамхўрлик қилиш ва уларга моддий ёрдам кўрсатиш мажбуриятдан озод қилмайди".

Мутахассисларнинг фикрича кўра, бундай талаб жаҳондаги жуда кўп мамлакатларнинг конституцияларида умуман учрамайди. Чунки, бу асосан Шарқ халқларининг миллий менталитети, аъёнларига мос бўлиб, жамоавийликдан кўра индивидуализм, шахсий манфаатлар устун бўлган Фарб мамлакатларида болаларнинг ота-оналарига оқибати, шафқати, муруввати ҳақида кам гапирилади. Қадимда, ҳали қонунлар пайдо бўлмаган пайтларда меҳр-оқибат масаласи фарзандларнинг ахлоқий мажбуриятлари ҳисобланиб, минг йиллар давомида ҳар бир хонадонда, албатта, шу мажбуриятга амал қилинган.

Таъкидланганидек, халқимизда болаларнинг қариган ёки ёрдамга муҳтож ота-оналарига меҳр-оқибат кўрсатиши қадим-қадимдан энг буюк қадриятларимиздан бири ҳисобланиб, ёзилмаган қонун ва фарзандларнинг минг йиллар давомида шаклланган маънавий бурчи бўлиб келган. Ёшларимиз ана шу маънавий бурчини бутунгун кунда ҳам муқаддас билишади.

Ота-оналарнинг фарзандлар олдидаги, фарзандлар-

Маъруфжон ХУЖАМКУЛОВ,
Жиззах вилоят прокуратураси
бўлим бошлиғи

нинг ота-оналар олдидаги ҳуқуқ ва мажбуриятлари қонун билан қўриқланади.

Бу мажбурият Ўзбекистон Республикасининг амалдаги Жиноят кодексига ҳам ўз аксини топди. Кодекснинг 123-моддаси "Ота-онани моддий таъминлашдан бўйин товлаш" деб номланади ва бу модда "Воёга етган шахсларнинг меҳнатга лаёқатсиз ва моддий ёрдамга муҳтож бўлган ота-онани ёки уларнинг ўрнини босувчи шахсларни моддий таъминлашдан бўйин товлаши, яъни уларни моддий жиҳатдан таъминлаш учун суднинг ҳал қилув қарорига биноан ундирилиши лозим бўлган маблағни жами бўлиб уч ойдан ортиқ муддат мобайнида тўламаслиги — энг кам ойлик иш ҳақининг эллик бараваригача миқдорда жарима ёки уч йилгача ахлоқ тузатиш ишлари ёхуд олти ойгача қамоқ билан жазоланади".

Қонунларимизга воёга етган фарзандларнинг ота-оналар олдидаги мажбурияти тўғрисидаги талабларнинг киритилиши ўзбек оилаларида шаклланган маънавий ва ахлоқий қондаларнинг моҳиятини камситмайди. Аксинча, бу тамойил оилага давлат томонидан ғамхўрликни янада кучайтириш, шахснинг комил инсон сифатида шаклланиши, оилавий туғилки ва бирдамликни таъминлаш учун хизмат қилади. Чунки, оила жамиятнинг бирламчи ячейкаси, асоси ҳисобланар экан, Конституциямизнинг 63-моддасида таъкидланганидек, у жамият ва давлат муҳофазасида бўлиш ҳуқуқига эга. Зеро, оилага, оиланинг ҳар бир аъзосига доимий ғамхўрлик, унга маънавий ёрдам бериш демократик ҳуқуқий давлатнинг энг устувор вазифаларидан биридир.

Мустақиллигимизнинг йиғирма уч йиллик йўлини босиб ўтиш жараёнида ўтган даврга назар ташлаётган бўлсак, турли соҳалардаги беқисс ўзгаришлар, улкан ривожланиш ва ислохотларнинг гувоҳи бўламиз. Сىёсий, иқтисодий-ижтимоий соҳалар қатори ҳуқуқ соҳаси ҳам тубдан янгиланиб, жаҳон андозлари ва демократик тамойилларга мослаштирилмоқда. Мамлакатимизда жиноий-ҳуқуқий муносабатларни тартибга солувчи қонун ҳужжатларини янада демократлаштириш ҳамда либераллаштириш олимизга қўйилган ва муваффақиятларига жалам суръатларга эришилётган вазифалардан бири.

Жумладан, жиноий-ҳуқуқий ислохотлардан бири — бу коррупцияга қарши курашиш ва унинг олдини олишдан иборат. Пوراхўрлик эса коррупциянинг энг кўп тарқалган шаклидир. Бу иллат инсоният томонидан давлатчиликка асос солиниб, давлат деган институтнинг шаклланиши баробарида пайдо бўлган. Мамлакатимизда бу иллатга барҳам бериш, жамиятда адолат усту-

Ҳуқуқий асос

ворлигини таъминлаш мақсадида қатор ишлар амалга оширилмоқда. Хусусан, Ўзбекистон Республикасининг 2014 йил 14 майдаги "Ўзбекистон Республикасининг айрим қонун ҳужжатларига ўзгартиш ва қўшимчалар киритиш, шунингдек айрим қонун ҳужжатларини ўз кучини йўқотган деб топиш тўғрисида"ги Қонунига кўра, Ўзбекистон Республикаси Жиноят кодекси 211-212-моддаларига тегишли ўзгаришларнинг киритилиши, порахўрлик жиноятларини тартибга солишга янги ҳақ ёндашув учун асос бўлди.

Ушбу ўзгаришларга мувофиқ, нафақат пора олиш, балки пора бериш ёки пора олиш-беришда воситачилик қилиш жиноятлари ҳам такомиллаштирилдики, бу ҳолат фуқароларимизнинг ҳуқуқий оини ва маданиятини юксалтиришга хизмат қилади. Энди пора олган шахс ҳам, пора берган шахс ҳам бир хил жазоланади. Оқибатда кишилар ҳар қандай муносабатга киришишдан олдин унинг қинғир йўллари эмас, балки ўрнатилган тартиб

Келдибай ЖУСИПБЕКОВ,
Кармана туман прокурори
Аҳрор КЕНЖАЕВ,
туман прокурорининг катта ёрдамчиси
лавозимида иш ўрганувчи

бўйича ҳаракатланиш лозимлиги ҳақида ўйлашга, мушоҳада қилишга мажбур бўладилар. Бу эса бизнинг энг буюк мақсадимиз бўлган, кучли давлатдан кучли фуқаролик жамияти сари ташлаётган одимларимизни янада жадаллаштиради.

Мазкур моддаларнинг 4-қисмларида ўз ихтиёри билан арз қилиш, чин кўнгилдан пушаймонлик ва жиноятларни очибдира фаол ёрдам бериш сингари ҳолатлар акс эттирилган бўлиб, улар келтирилган далиллар билан ўз тасдиқини топса, жиноий жавобгарликдан озод қилиш масаласи белгиланган. Бундай ҳолатлар жиноий жазоларнинг либераллаштирилиши, деб тавсифланадики, пировадиди йўлдан адашган ва хатоликка йўл қўйган кишиларга яна

бир бор имконият бериб, ҳаёт йўли бир занжирга қиёсланса, ўша занжирнинг узилмоқчи бўлган халқсини яна қайта боғлашдир.

Юқорида қайд этилган ўзгаришларни қўллаш борасидаги раҳбарий кўрсатмаларга мувофиқ, шахсга айб эълон қилишга, фақат объектив далиллар мажмуғига асос бўлиши мумкин. Бунда далиллар доирасини пора бериш ва у билан боғлиқ шахсларнинг кўрсатмалари ҳамда айбига иқдорлик кўрсатмаларигина эмас, балки аниқ далиллар билан асосланган шарт. Бу тоифадаги ишларни кўриш вақтида шахснинг қонунга хилоф равишида жиноий жавобгарликка тортилишига ва судланишига йўл қўймаслик мақсадида ҳуқуқий муҳофаза қилувчи органлар эъдиёт иштирокчилари орасида мавжуд бўлган ҳақиқий муносабатлар ҳусусиятларини, арз қилишга туртки бўлган мотивларни синчковлик билан текширишлари лозимлиги белгиланган.

Қайд этилган ўзгаришлар ва улар асосида амалга оширилаётган таъдир демократик давлатнинг пойдевори бўлган қонун устуворлигини таъминлашга хизмат қилади. Зеро, қонун устуворлиги тараққиётимиз кафолатидир.

Суд-ҳуқуқ тизимида ўтказилаётган ислохотлар замирида, биринчи навбатда фуқароларнинг ҳуқуқ ва эркинликлари, давлат ва жамият манфаатлари ётади.

Фаолиятимиз мезони

Муҳаммадҷон РЎЗМАТОВ,
СВОЖЖДЛҚК департаментининг
Анджон вилоят бошқармаси
бошлиғи вазифасини бажарувчи

Суд-ҳуқуқ тизимидаги ислохотларни амалга ошириш доирасида қабул қилинаётган қонун ва қонуности меъёрий-ҳуқуқий ҳужжатлар ижросини таъминлаш борасида СВОЖЖДЛҚК департаментининг Анджон вилоят бошқармаси ва унинг ҳудудий бўлимлари томонидан муайян ишлар амалга ошириб келинмоқда.

Кичик бизнес ва хусусий тадбиркорликни ҳимоя қилиш, улар фаолиятини қўллаб-қувватлаш юзасидан қабул қилинаётган ҳуқуқимиз қарорларининг мазмун-моҳиятини тушунириш борасидаги тадбирлар натижасида 179 та тадбиркорлик субъектлари тегишли тартибда давлат рўйхатидан ўтказилиб, уларга амалий ёрдамлар кўрсатилди ва 302 та қўшимча иш ўринлари яратилишига эришилди. 12 та тадбиркорлик субъектларига 439 млн. сўм миқдорда банклардан кредит маблағлари олинishiга амалий ёрдамлар кўрсатилди. Натижада бюджетга 150,9 млн. сўм миқдорда қўшимча иш ўринлари ҳисобланиб, 130 млн. сўмининг ундирилишига эришилди.

Тадбиркорлик субъектлари ривожланишига тўқинлик қилиб, мансабини суистеъмол қилаётган мансабдор шахсларга ҳам қонуний чоралар кўриб борилиб, 41 та ҳолатда қонунбузилиш ҳолатлари аниқланди. Жумладан, департаментнинг Анджон вилоят бошқармаси томонидан бошқа ҳуқуқни муҳофаза қилувчи органлар билан ҳамкорликда ўтказилган тезкор тадбирда "Микрокредит-банк" Шахрихон филиали махсус касса кассири вазифасида ишловчи М.Жўраҳонов "Шахрихон савдо барака" хусусий корхонаси раҳбари Б.Джаҳоловнинг унинг корхонасига тегишли бўлган озик-овқат савдо дўкони томонидан ўз вақтида банк маъсасасига савдо пуллари тўлиқ топширилмаётганлиги, бунинг учун корхона фаолиятини

тўхтатишга ва савдо дўконидаги махсулотларни мусодара қилишга банк номидан хат ёзиб, тегишли идораларга чиқаришни ваз қилиб, унга банкнинг реквизитлари қўйилган қорғозга ёзилган "Огоҳлантириш хати"ни кўрсатган. Ушбу ҳаракатларни қилмаслик эвазига тамағирлик йўли билан 1 млн. сўм пул талаб қилиб, пуллари Шахрихон шаҳар Чинобод кўчасида жойлашган савдо дўконида олган вақтида ашёвий далиллар билан ушланган ва унга нисбатан жиноят иши қўзғатилиб, жазо муқаррарлиги таъминланди.

Валюта қимматликларини ноқонуний муомалага қиритиш ва валютага оид қонунчиликка риоя қилиниши юзасидан ўтказилган тадбирлар натижасида 37 та ҳолатда ҳуқуқбузарлик ҳолатлари аниқланди ва айбдор шахсларга нисбатан жиноят ишлари қўзғатилиб, қонуний жазога тортилди.

Спирт, алкоголь ҳамда тамаки махсулотларини республика ҳудудида ноқонуний равишда олиб кириш, ишлаб чиқариш, сотишга қарши курашиш борасида бошқарма ва унинг ҳудудий бўлимлари томонидан жами 28 та қонунбузарлик ҳолатларига чек қўйилди.

Бошқармамиз ва унинг ҳудудий бўлимлари бундан кейин ҳам ўзига юклатилган вазифалардан келиб чиқиб, мамлакатимизнинг иқтисодий асосларига қарши қартилган ҳар қандай кўринишдаги қонунбузарликларни аниқлаш, айбдор шахсларни фош этиш, уларга нисбатан жазо муқаррарлигини таъминлаш ҳамда etkazилган зарарни ундиришга қартилган фаолиятини изчиллик билан давом эттиради.

Қилмиш — қидирмиш

Юртимизда ёш қадрларнинг ҳар томонлама камол топиши, ўз иқтисодлари ва салоҳиятини тўлиқ намоён этиши учун кенг имкониятлар яратилмоқда. Бинобарин, таълим тизимини ривожлантириш учун ажратилаётган сармоялар мамлакатимиз келажагини таъминлашда муҳим аҳамият касб этмоқда.

Дилшод ҲИДОЯТОВ,
Бош прокуратура ҳузуридаги
СВОЖЖДЛҚК департаментининг
бўлим катта инспектори

Таълим тизимида амалга оширилаётган ислохотлар боис юзлаб замонавий касб-ҳунар коллежлари, академик лицейлар ва мактаблар барпо этилиб, ўқитишнинг мутлақо янги — самарали илгор тизими ҳаётига жорий қилиб келинмоқда. Келажақ авлоднинг эркин фуқаролик жамиятининг ҳал қилувчи кучига айлантириш йўлида уларни ҳар томонлама етук инсон қилиб тарбиялаш, муносиб таълим-тарбия ва кучли билим берилишига алоҳида эътибор қаратиляпти.

Бироқ, ўз ишига тамағирлик билан қараб, пора олиш-

ни одат қилган айрим шахслар ёшларни ўз билим ва салоҳиятларини намоён этишга ундаш ўрнига, улар онгида носоғлом тушунчаларнинг шаклланишига сабабчи бўлишмоқда. Жумладан, департаментнинг Зангиота туман бўлими томонидан олиб борилган тезкор тадбирда, виждон ва бурчини унутиб, ўз нафсининг қурбонига айланган Мирзабек Сайфиев (исм-фамилияси ўзгартирилган)нинг шу каби жиноий қилмиши фош этилди. Гап шундаки, М.Сайфиев Зангиота қурилиш ва тадбиркорлик касб-ҳунар коллежидида масъул вазифада ишлаб келиб, фуқаро

Гулмира Бекжонова (исм-фамилияси ўзгартирилган)нинг жиянини ушбу коллежга ўқишга киритиш учун ундан 500 АҚШ долларини олган вақтида ашёвий далиллар билан ушланган.

Келажақда етук, билимли мутахассис бўлиб етишишни истаб, таълим муассасаларида ўқишга интилаётган ёки ўқийётган талабалар онгига маънавий, маърифат уруғларини сочиш ўрнига тамағирлик, товламачилик иллатларининг ёйилишига сабабчи бўлаётган айрим таълим муассасаси ходимларининг қилмишларига жазо муқаррардир.

Мамлакатимизда қулай ишбилармонлик муҳитини яратиш, кичик бизнес ва хусусий тадбиркорлик субъектлари фаолиятини самарали ташкил этиш, уларга қулай имкониятлар ва шарт-шароитлар яратишга катта эътибор қаратилмоқда. Шунингдек, тадбиркорликнинг ҳуқуқий жиҳатдан ҳимоялаш, солиқ имтиёзлари қўламини кенгайтириш, тадбиркорлик субъектлари учун ҳисоботлар тизимини тубдан қисқартириш ва соддалаштириш, текширувлар сонини камайтириш, тадбиркорларга қимматли вақтларидан самарали фойдаланиш учун кенг имкониятлар яратиш бўйича изчил ислохотлар амалга оширилаётди.

Нафсига эргашган қоқилади

Жамшид ЮЛДАШЕВ,
СВОЖЖДЛҚК департаментининг Тошкент шаҳар
бошқармаси бошлиғининг биринчи ўринбосари

Хусусан, сўнгги йилларда республикада кичик бизнес соҳасини ҳар томонлама қўллаб-қувватлашга йўналтирилган, тадбиркорларнинг ҳақиқий ишбилармон ва мамлакат иқтисодиётини ривожлантиришда етакчи куч сифатида шаклланишлари учун асосий ҳуқуқий мезон бўлиб хизмат қилувчи қатор фармон ва қарорлар қабул қилинди.

Афсуски, бу каби имкониятлардан оқилона фойдаланиш ўрнига, қонуналиримизни четлаб ўтаётган тадбиркорлар ҳам учраб турибди.

Қодир Солиев (исм-фамилиялар ўзгартирилган) ҳам яхши ният билан тадбиркорликка қўл урди. У ўзига қарашли маъсулияти чекланган жамиятини "Мега-мебико" деб номлаб, тегишли тартибда рўйхатдан ўтказди. 2003 йилда ташкил топган МЧЖ ўтган давр мобайнида фаолиятини яхшигина йўлга қўйиб, ривожлана бошланди. Асосан савдо-сотиқ билан шуғулланган жамият олдида қўйган мақсадларига ҳуқуқимиз томонидан тадбиркорларга яратиб берилган қулай имкониятлардан фойдаланган ҳолда эришиб келаётганди. Аммо бора-бора жамият директори Қ.Солиевнинг нафси голиб кела бошла-

ди. У бош ҳисобчи Ирина Пак билан жиноий тил бириктириб, олди-сотдидан тўшаётган пуллари ўзлаштириб олишни мақсад қилди. Улар жамиятга кириш қилинаётган махсулотларни номаълум шахсларга нақд пулга сотиб юбориб, тушган маблағларни банкка топширишни хаёлларига ҳам келтиришмайдди. Улар фаолиятлари давомида 251 млн. сўмлик махсулотларни сотиб, пуллари ҳаманга солиб кетаверишган экан. Шу билан бирга, ушбу жиноятларини яшириш мақсадида солиқ идорасига сохта маълумотлар топшириб келишган. Натижада, эса давлатга тўлашни керак бўлган 55 млн. 170 минг сўм солиқ тўланмаган.

Бу шахслар қонунни четлаган қоқилади, деган нақлни эсларидан чиқаришганга ўхшайди. Акс ҳолда, қоқилмасларидан бурун ушбу ишга қўл урмаган бўлар эдилар. Жиноят ишлари бўйича Мирзо Улуғбек туман судининг ҳукми билан икковлонга нисбатан тегишли жазо тайинланди.

Бандлик масаласи эътиборда

/Давоми. Бошланиши 3-бетда/

Туман ҳокимлиги ҳузуридаги воёга етмаганлар ишлари бўйича комиссия, прокуратура ва бошқа мутасадди идоралар томонидан ҳамкорликда умумтаълим мактаби ва касб-ҳунар коллежлари ўқувчиларининг билимлари, касбий маҳоратини ошириш, дунёқарашларини кенгайтириш, бандлигини таъминлаш, спортга қизиқтириш, ҳуқуқий маданиятини юксалтириш, ижтимоий фаоллигини кучайтириш, қобилиятларини юзага чиқариш мақсадида бир қатор тадбирлар ўтказилган. Жумладан, туман прокуратурасининг ташаббуси билан туман ҳокимлиги ҳузуридаги воёга етмаганлар ишлари бўйича комиссияси, туман ИИБ ҳамкорликда касб-ҳунар коллежлари ўқувчилари орасидан чет элга иш излаб ёки бошқа сабабларга кўра кетган 129 на-

фар ёшларни таълим жараёнига қайтариш мақсадида уларнинг ота-оналари ва қариндошлари иштирокида учрашув ўтказилиб, ота-оналарнинг фикр-мулоҳазалари тингланди. Чет элда иш излаб юрганларнинг аянчли аҳоли акс эттирилган "Залолатдаги заифалар" номли кўрсатув йиғилиш иштирокчилари эътиборига ҳавола этилди.

Ўтказилган таҳлиллар натижаси бўйича жорий йилнинг ўтган даврида 1 та жиноят иши қўзғатилиб, туман бандлик маркази мансабдор шахслари жиноий жазога тортилиб, жазо муқаррарлиги таъминланди. Туман ҳокими ҳамда вилоят меҳнат ва аҳолини ижтимоий муҳофаза қилиш бош бошқармаси бошлиғига тақдимнома қиритилиб, тегишли прокурор назорати ҳужжатлари қўлланилди.

Президентимизнинг 2009 йил 26 январдаги "Қишлоқ тараққиёти ва фаровонлиги йили" Давлат дастури

тўғрисида"ги ва Вазирлар Маҳкамасининг "Фермер ҳўжаликлари тасарруфидида ер участкалари майдонларини мақбуллаштириш яқунлари тўғрисида"ги 2010 йил 16 мартдаги Қарорларига асосан ишлаб чиқилган қишлоқ ҳўжалиги экинларини парваришлаш ва махсулот етиштириш бўйича намунавий технология қарталарига асосан туманда фаолият кўрсатиб келаётган фермер ҳўжаликларида режалаштирилган қишлоқ ҳўжалиги махсулотлари етиштириш учун 10 минг 827 нафар ишчини меҳнатга жалб қилиш мақсадга мувофиқ бўлса-да, фермер ҳўжаликларида атиги 2474 нафар ишчи буйруқ асосида ва меҳнат дафтарчаси очилган ҳолда ишлаб келган. Ваҳоланки, туманда қишлоқ ҳўжалиги бўйича давлатга қалла ва пахта ҳосилини топшириш режаси вилоятда биринчилардан бўлиб бажариб келинганлиги бу соҳада технологик қаратлаб талаб қилинган ишчиларнинг тўлиқ ҳажмда меҳнат фаолия-

ти билан шуғулланиб келганлиги, аммо уларнинг меҳнат фаолияти тегишли тартибда расмийлаштирилмасдан, ҳуқуқлари поймол этилганлигидан далolat беради.

Қўрилган чора-тадбирлар натижасида тумандаги 70 та фермер ҳўжаликларида ишлаётган 390 нафар ҳодимнинг меҳнат фаолиятининг тегишли тартибда раийлаштирилиши таъминланди ва бу борадаги назорат тадбирлари давом эттирилмоқда.

Шу ўринда таъкидлаб ўтиш лозимки, бу каби ҳолатлар меҳнат ва меҳнатни муҳофаза қилиш тўғрисидаги қонун ҳужжатларини бузиш ҳисобланади, келажақда бу каби фермер ҳўжаликларида меҳнат қилаётган ишчиларнинг нафақага чиқишида, меҳнат стажларини ҳисоблашда қийинчилик туғдиради. Яъни белгиланган вақтда нафақага чиқишига ва белгиланган нафақа пулини олишига тўқинлик қилиши мумкин.

Маълумки, бугун дунёда халқаро терроризм, иқтисодий жиноятчилик каби жиноятлар авж олиб бормоқда ва табиийки, уларга қарши курашиш йўлида нафақат юртимизда, балки бутун дунёда зарур чоралар кўриляпти. Айниқса, бу борада дунё давлатлари ва халқаро ташкилотлар ўзаро ҳамкорликда бир қатор ишларни амалга оширмоқдалар.

Ҳамкорлик самараси

Жорий йилнинг 18-24 октябрь кунлари Ўзбекистон Республикаси Бош прокуратураси ҳузуридаги СВОЖДЛКК департаменти ва Марказий банк вакилларидан ташкил топган Ўзбекистон Республикаси делегацияси Париж (Франция) шаҳрида бўлиб ўтган Жиний даромадларни легаллаштиришга қарши курашишда молиявий чораларни ишлаб чиқувчи Гуруҳ (ФАТФ)-нинг навбатдаги Ялпи мажлисида иштирок этиб қайтди.

Ялпи мажлисда Жиний даромадларни легаллаштиришга қарши курашишда молиявий чораларни ишлаб чиқувчи Гуруҳ (ФАТФ) вакиллари, ФАТФнинг кузатувчи мақомига эга бўлган давлатлар ва ташкилотлар, Жиний даромадларни легаллаштиришга қарши курашиш бўйича Евроосий Гуруҳи (ЕОГ)га аъзо давлатлар, шунингдек, ЕОГнинг кузатувчи мақомига эга бўлган йигирмадан ортиқ давлатлар ва халқаро ташкилотлар вакиллари иштирок этдилар.

Тадбирда ФАТФ ишчи гуруҳларининг учрашувлари ва ялпи мажлиси ўтказилди.

Мазкур мажлис муҳокамасига ФАТФ фаолиятини ўзаро баҳолаш жараёни ва тавсияларини татибқ этилиши билан боғлиқ 26 дан ортиқ масалалар кiritилган эди. Жумладан, ФАТФга аъзо давлатлар Туркия, Бразилия, Исландия, Япония, ЖАР ва АКШнинг жиний даромадларни легаллаштириш

ва терроризмни молиялаштиришга қарши курашиш соҳасидаги ҳисоботи тақдим этилди ва ялпи мажлис томонидан тасдиқланди.

ФАТФнинг 2014-2016 йилларга мўлжалланган иш режаси муҳокама қилиниб, маъқулланди. Мазкур режага кўра, ФАТФ томонидан сўнгги икки йил мобайнида қабул қилинган ҳужжатлар асосида амалга оширилиши лозим бўлган вазифалар белгиланган. Жумладан, ФАТФнинг 2012 йилда қабул қилинган тавсияларини давлатларнинг миллий тизимларида татибқ этиш, ўзаро баҳолаш жараёнларини ташкиллаштириш ва халқаро молия тизимини турли хил хуружлардан сақлашга қаратилган чора-тадбирларни белгилаш каби вазифалар акс эттирилган.

Шунингдек, ФАТФнинг муҳим ҳужжатларидан ҳисобланган ФАТФ рўйхатлари ҳам тасдиқланди. Унга кўра, ФАТФнинг қора рўйхатига Эрон ва Шимолий Корея, тўқ кулранг рўйхатига Жазоир, Эквадор, Индонезия ва Мьянма, кулранг рўйхатига эса Афғонистон, Албания, Ангола, Покистон, Панама, Янги Гвинея, Судан, Сурия, Уганда, Уммон, Зимбабве ва Гайана давлатлари киритилди. Илгари мазкур кулранг рўйхатда бўлган Аргентина, Куба, Эфиопия, Тожикистон ва Туркия давлатлари кўрсатилган камчиликларни бартараф этганликлари учун мазкур рўйхатдан чиқарилди.

ФАТФ ялпи мажлисининг ёпиқ му-

Искандар АЛИМОВ,

СВОЖДЛКК департаментининг Халқаро алоқалар бўлими катта инспектори

ҳокамалари натижасида Малайзия ФАТФга кузатувчи давлат сифатида қабул қилинди.

Шу билан бирга, бугунги кунда тинчлик ва халқаро барқарорликка таҳдид солиб турган ИГИЛ тузилмаси юзасидан алоҳида муҳокамалар ўтказилиб, ҳар бир давлат мазкур тузилмани ўз молиявий тизимларидан фойдаланишининг олдини олиш борасидаги зарур ва кескин чоралар қўриши ҳақида фикр билдирди.

Бундан ташқари, ялпи мажлис давомида Евроосий гуруҳига аъзо давлатларнинг делегация раҳбарлари учрашуви ўтказилди. Мазкур учрашувда 2014 йил 10-14 ноябрь кунлари Тожикистоннинг Душанбе шаҳрида ўтказилиши режалаштирилаётган ялпи мажлисга тайёргарлик юзасидан фикр алмашилди.

Шу билан бирга, Евроосий гуруҳи ижрочи котиби томонидан 2015 йил май ойига режалаштирилган ЕОГнинг ялпи мажлиси Ўзбекистонда ўтказилиши режалаштирилганлиги айтиб ўтилди.

Шуни ҳам таъкидлаш жоизки, бугунги кунда Евроосий гуруҳи ФАТФнинг рўйхатига бирорта давлати кирмаган ягона регионал ташкилот ҳисобланади.

Она табиат — инсоният бойлиги

[Давоми. Бошланиши 4-бетда]

Мисол учун, фуқаро А.Хожамуратов ўзининг жиний шериклари билан бирга, мазкур қўриқхона ҳудудида 2 бош "Бухоро бугуси"ни отиб ўлдириб, ҳайвонот дунёсига 173 млн. сўмлик зиён етказганлиги аниқланди. Ушбу ҳолат юзасидан Жиний кодекснинг тегишли моддалари билан жиний иши қўзғатилиб, ҳозирда тергов ишлари олиб борилмоқда.

Шу йилнинг март-апрель ойларида Орол табиати муҳофаза қилиш прокуратураси томонидан ўтказилган текширишлар натижасида Қипчоқ давлат ўрмон ҳўжалигида умумий баҳоси 71,1 млн. сўмлик 370 дона, Нукус давлат ўрмон ҳўжалиги ҳудудида эса умумий баҳоси 202,2 млн. сўмлик 851 дона тўронгил дарахти ноқонуний тарзда кесиб кетилганлиги аниқланган. Ушбу ҳолатлар юзасидан жиний ишлари қўзғатилиб, айбдор шахсларнинг жиний жавобгарлик масаласи ҳал этилди.

Сўнгги йилларда Орол денгизи сатҳининг кескин пасайиши, қирғон денгиз тубидаги тузларнинг кучли шамоллар натижасида ҳавога кўтарилиб, атмосферага тарқалиши, ҳаттоки, уларнинг Арктика музликларига-ча етиб бормаси экологик муаммонинг дунёдаги глобал муаммога айланиб бораётганидан дарак бермоқда. Халқаро Оролни қўқариш ҳам-фармаси Ихроия қўмитаси Нукус филиали томонидан Оролбўйи экологик муҳитини яхшилаш мақсадида Орол денгизининг қирғон майдонларидан кўтариладиган тузли чанглардан ҳимояловчи ўрмонзорлар яратилмоқда. Жамғарма лойиҳаси доирасида 2002 йилда яратила бошланган ўрмонзорлар майдони бугунги кунга келиб 31363 гектарни ташкил этади.

Айрим фуқаролар томонидан ер ости бойликлари муҳофаза қилиш ва улардан фойдаланиш талабларини бузиш, асосан тош қулаб олиш, гишт қўйиш мақсадида тўпроқ олиш, шунингдек, дарахтлар, буталар, бошқа ўрмон ўсимликлари ва қайиқконуний равишда кесили, ов қилиш ёки балиқ тутиш қоидаларини, шунингдек, ҳайвонот дунёсидан фойдаланишнинг бошқа турларини амалга ошириш қоидаларини бузиш ҳолатлари учраб турибди. Масалан, ўсимлик ва ҳайвонот дунёси объектларидан ноқонуний тарзда фойдаланиш бўйича 2014 йилнинг ўтган 9 ой давомида Қорақалпоғистон Республикаси ҳудудида жами 746 та ҳолат, Хоразм вилоятида эса жами 220 та ҳолат аниқланиб, айбдор шахслардан тегишли тартибда жарималар ундирилган. Жумладан, Кегейли туманида яшовчи фуқаро Р.Камалов қирғовул овланган мачилларини билгани ҳолда Кегейли тумани Қозонкетган ширкат ҳўжалиги ҳудудида 2014 йил 18 сентябрь кунини 1 та қирғовулнинг қонунга зид равишда овлаб, ҳайвонот дунёсига 538 минг 175 сўм зарар етказган. Шунингдек, фуқаролар А.Бостанов 12 та, Б.Таумуратов 12 та ўрдақни ноқонуний тарзда овлаб, ҳайвонот дунёсига 22 млн. 489 минг 670 сўм микдорда зарар келтиришган. Уларга нисбатан маъмурий ишлар қўзғатилиб, келтирилган зарарлар ундирилди.

Бир сўз билан айтганда, она табиатимизни қўз қорачиқдек асраш, табиий бойликларимиздан оқилона фойдаланиш ҳар биримизнинг вазифамиздир.

Коррупцияга қарши курашишда Малайзия тажрибаси

Жорий йилнинг сентябрь ойида Малайзиянинг техник ҳамкорлик дастури доирасида Малайзиянинг коррупцияга қарши курашиш Академияси томонидан "Раҳбар хоҳимлар учун коррупцияга қарши курашиш дастурларини бошқариш стратегияси" мавзусида ўқув курслари ташкил этилди.

Мазкур ўқув курсининг ташкил этилишидан асосий мақсад — Малайзияда коррупцияга қарши курашиш сиёсатининг асосий йўналишлари ва стратегияси ҳамда ушбу йўналишда фаолият олиб боровчи тегишли давлат органларининг вазифа ва функциялари билан яқиндан таништиришга қаратилган.

Ушбу ўқув машғулотларида Ўзбекистон Республикаси Бош прокуратурасининг Олий ўқув курслари ҳамда Жанубий-шарқий Осиё мамлакат вакиллари иштирок этдилар.

1957 йил 31 августда ўз мустақиллигини эълон қилган Малайзия давлати бугунги кунда Жанубий-шарқий Осиёдаги иқтисодий-ижтимоий ҳамда ахборот технологиялари соҳаларида тараққий этаётган мамлакатдан бири саналади.

Мамлакат ҳудудий тузилишига кўра иккига — Фарбий (анъанавий номи Малай) ва Шарқий Малайзияга бўлинади. Мамлакатда виждон эркинлиги масалалари тўлиқ кафолатланиб, аҳолининг 60 фоизидан ортигини давлатнинг расмий дини сифатида эътироф этилган ислом дини вакиллари ташкил этади.

Малайзия давлат тузилиши бўйича федератив бўлиб, 13 штатдан ташкил топган ва бошқарув шаклига кўра эса конституцион монархия ҳисобланади. Мазкур штатларнинг тўққизтаси авлоддан авлодга мерос бўлиб келаётган султонлар томонидан бошқарилиб, ҳар беш йилда ўзаро келишувга мувофиқ улардан бири мамлакат қироли сифатида давлатни бошқаради.

Давлат икки палатадан иборат бўлган парламент ва ҳукумат томонидан бошқарилиб борилади.

Конституцияга мувофиқ, мамлакатдаги федерал қонунларни шарҳлаш ҳамда уларни конституцияга мувофиқлигини текшириш ёки давлат органларининг ўз ваколат доирасидан четга чиққан масалалар бўйича қабул қилган қарорларини бекор қилиш олий суд томонидан амалга оширилади.

Жинийот содир этган шахсларга нисбатан жинийот ишларини қўзғатиш ҳамда уларнинг қонуний ҳуқуқ ва манфаат-

Алишер ХИДОЯТУЛЛАЕВ,

Бош прокуратуранинг ОУК кафедра бошлиғи вазифасини бажарувчи

ларини ҳимоя қилиш, шунингдек, жинийот судларида давлат айбловини қўллаб-қувватлаш масалалари прокуратура органларининг асосий вазифаларидан бири саналади.

2005 йилда биринчи мартаба Малайзиянинг коррупцияга қарши курашиш Агентлигининг алоҳида бир тармоғи сифатида Малайзиянинг коррупцияга қарши курашиш Академияси ташкил этилди.

Академиянинг асосий вазифаси соҳадаги энг илғор ютуқлар билан биргаликда, ҳуқуқни қўллаш амалиётида ўтказилган мониторинглар ва тергов ҳаракатлари бўйича эришилган ижобий натижаларга таянган ҳолда, коррупцияга қарши курашиш самарадорлигини оширишга қаратилган.

Малайзияда коррупцияга қарши курашишнинг муҳим жиҳатлари сифатида қўйидагиларни қайд этиш лозим:

— давлат хизматчиларига фаолиятига нисбатан стандартларнинг жорий этилиши;

— давлат хизматчиларига қатъий этика қоидаларининг ишлаб чиқилганлиги;

— давлат хизматчиларининг ижтимоий таъминоти жиҳатдан тўла таъминланганлиги.

Коррупцияга қарши курашиш ва унинг олдини олишда асосан учта мақсад:

— ҳуқуқни қўллаш амалиётини тўғри ташкил этиш ва жамоатчилик қузатувини кенг жорий этиш;

— Малайзиянинг халқаро миқёсида миллий индекси аҳамиятини ошириш ва истеъмолчилар ҳуқуқлари таъминланганлигининг очиклигини таъминлаш;

— ҳукуматга ва давлат хизматчиларига бўлган ишончини ошириш.

2009 йил 1 январда "Коррупцияга қарши курашиш комиссияси тўғрисида"ги Қонуннинг қабул қилиниши муносабати билан мамлакатда коррупцияга қарши курашиш масалаларини комплекс тарзда ташкил этиш ва уни амалга ошириш Малайзиянинг коррупцияга қарши курашиш Комиссияси зиммасига юклатилган.

Шу билан биргаликда, ҳозирда ушбу давлатда жинийот даромадларни легаллаштириш ҳамда жинийот ишлари бўйича ўзаро ҳуқуқий ёрдам кўрсатиш борасида миллий дастурлар қабул қилинган бўлиб, улар коррупцияга қарши курашиш масалаларини ҳал этишда кенг қўлланиб келинмоқда.

Инсонга хотиржам яшаш учун қонуний фаолият олиб бориш талаб этилади. Қонунларни менсимай, уларни четлаган ҳолда боийшни ният қилганларнинг эса на юриш-туришида ва на уйқусида ҳаёлат бўлади. Ушбу ҳаётини ҳақиқатни фуқароларимиз тушунишса-да, баъзи кимсалар ҳаёлатларидан қўра, қинғир йўллар билан мўмай пул топишни афзал кўрадилар.

Сертификатнинг «баҳоси»

Азиз МУСАШАЙХОВ,
Тошкент шаҳар прокуратураси
бўлим бошлиғи

Суднинг қора курсида бош эгиб ўтирган фуқаро Отабек Миркомиллов ҳам шундай кимсалардан экан. У ўз мансабини сунистеъмом қилган ҳолда тамагирликка ружу қўйди, охири оқибат қўлларига темир ҳалқалар келиб тушди. Халқ орасидagi обрў-эътибори ҳам қинғир қилмиши ордан бир пул бўлди.

Дурустгина бир қорхонанинг раҳбари, аниқроғи Тошкент шаҳар «Синов ва сертификатлаштириш маркази» Давлат қорхонасининг «Қурилиш маҳсулотларини сертификатлаштириш идораси»да бошлиқ лавозимда фаолият юритувчи О.Миркомиллов қурилиш маҳсулотлари ишлаб чиқаришни ният қилган тадбиркорларга тўғри йўл кўрсатиб, уларни қўллаб-қувватлашни керак эди. Афсуски, у идорасида мурожаат қилиб келганларга кўмак бериш ўрнига уларнинг қўлига қаради. Ёрдам бериши керак бўлган вазиятда, турли баҳоналарни ваъда қилиб, улардан пура талаб қилди.

Тадбиркор Олим Мансуров (жабрланувчиларнинг исм-фамилияси ўзгартirilган) ҳам «брускатка» ишлаб чиқаришни мақсад қилди. Бунинг учун маҳсулотта мувофиқлик сертификати расмийлаштирилиши керак бўлгани боис, у О.Миркомилловга учрашди. Идора раҳбари эса юқорида таъкидлаганимиздек, турли баҳоналарни ваъда қилиб, гап орасида «қистир-қистир» бўлса, иши тез битишини тушунтирди. О.Мансуров дарҳол бу ишнинг «баҳоси»ни сўрайди. Идора раҳбари «сизни одамларини топишди, ишнинг ушлар оқали ҳал қиласиз»,

дея унинг қўлига телефон рақами ёзилган бир парча қоғозни бериб, қузатиб қўяди.

Орадан маълум вақт ўтгач, О.Мансуров уша қоғозга ёзилган телефон рақамига қўнғироқ қилади. Телефонга жавоб қилган кимса «Шеф бу ишни битириш учун бир ярим минг кўкидан узатишингизни сўрадилар. Агар рози бўлсангиз, учрашув жойини айтаман», дея масалани кўндаланг қўяди. О.Мансуров пул бермаса, иши битмаслигини тушунади ва учрашув манзилини белгилаб олади.

Бироқ, у бу пулни тамагирга қўшқўллаб топширишга шоянмайди ҳамда бу ҳақда тегишли идораларга хабар беради. Сўнгра белгиланган манзилга етиб келади. Уни машинада О.Миркомилловнинг одамлари кутиб туришарди. Келишилгандек, О.Мансуров 1500 АҚШ доллари уни одамга узатади. «Ишим битди деяверинг, тез кунда сертификат қўлингизда бўлади», деб уша одам энди юрмоқчи бўлганида, ҳуқуқ-тартибот идоралари ходимлари томонидан ашёвий далил билан қўлга олинади.

Бу ишни атрофлича кўриб чиққан жиноят ишлари бўйича Яккасарой туман суди О.Миркомилловга 7 йил муддатга озодликдан маҳрум қилиш жазосини тайинлаб, ҳукм чиқарди. Шунингдек, бошқа айбдорларнинг ҳам жавобгарлик масаласи ҳал этилди.

Бу воқеани келтириб ўттишимиздан мақсад, мансаб тамагирлиги ордан боилқик ортириш учун эмас, балки халққа, одамларга ёрдам бериш орқали давлатимизга хизмат қилиш учун берилишини айрим шахсларга ёсалтириб ўттишдир.

Қурилишдаги қинғирликлар

Мустақиллик йилларида жамият ҳаётининг барча жаб-ҳаларида олиб борилаётган кенг қамровли ислохотлар энг аввало, ҳаёли турмуш фаровонлигининг янада юксалишига, фуқароларнинг ҳуқуқ ва эркинликларини тўлақонли таъминлашига хизмат қилмоқда. Бугун мамлакатимизнинг қай бир гўшасида бўлманг ушбу бунёкорлик, ободонлаштириш ва кўкаламзорлаштиришга гувоҳ бўласиз

Дилшод ИСМОИЛОВ,
Тошкент вилоят прокуратураси
бўлим катта прокурори

Президентимизнинг 2009 йил 3 августдаги «Қишлоқ жойларда уй-жой қурилиши қўлимини кенгайтиришга оид қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида»ги Қарори қишлоқ аҳли манфаати йўлида қўйилган яна бир муҳим қадам бўлди. Бугун юртимизнинг энг чекка қишлоқлари, маҳаллар чин маънода ўзгармоқда. Барпо этилаётган уй-жойлар эса одамларнинг турмуш фаровонлигини, хонадонининг кўркам ва обод бўлишига хизмат қилмоқда. Бироқ, бу ҳаётбахш ўзгаришлар, эришилаётган муваффақиятларга панжа орасидан қараб, шахсий манфаатни устун қўйиб, мақсадли йўналтирилган маблағларни ўзлаштиришни ўзларига касб қилган фуқароларимиз ҳам афсуски, учраб келмоқда.

Бунга «Ithom Kapital» МЧЖ директори Анвар Хошимов (исм-фамилиялар ўзгартirilган) ва «Media Progress» МЧЖ директори Нозим Бахромовлари мисол келтириш мумкин. Бу жамият раҳбарлари «Қишлоққурилиш» иختисослаштирилган инжиниринг компанияси Тошкент вилояти филиали томонидан намунавий уй-жой қуриш юзасидан ўтказилган

тендерларни ўзаро келишув ва сохтакорлик йўли билан қўлга киритиб келганлар.

Хусусан, «Ithom Kapital» МЧЖ директори Анвар Хошимов «Қишлоққурилиш» иختисослаштирилган инжиниринг компанияси Тошкент вилояти филиали мансабдорлари ва бошқа шахслар билан ўзаро жиноий тил бириктириб, Тошкент вилояти Қўрибай тумани, «Янгиобод» ҚФЙ «Алишеробод» массивида намунавий лойиҳа асосида қуриладиган 14 та уй-жойларни қурилиш объекти учун бош пудратчи сифатида вилоят ташлов комиссиясининг сохта йиғилиш баённомасига эга бўлади.

Ана шундай сохта ҳужжатлар асосида «Ithom Kapital» МЧЖ ва «Қишлоққурилиш» иختисослаштирилган инжиниринг компанияси Тошкент вилояти филиали ўртасида жами 1 млрд. 416 млн. 330 минг сўмлик шартнома тузилди.

Белгиланган ҳудудда қурилиш ишлари бошлангач, «Ithom Kapital» МЧЖ директори А.Хошимов қоғозда қўшиб ёзишни бошлади. Бундан баҳариланган ишлар тўғрисидаги маълумотномалар, ҳисоб-фактураларга сохта маълумотлар киритилди. Бу

ёзувлар қоғозда гўёки иссиқ ва совуқ сув, ички пардозлаш, эшик, хожатхона, пол сингари ишлар учунлиги кўрсатилди. Ўз навбатида, мазкур ёзувлар расмийлаштирилиши орқасидан «Ithom Kapital» МЧЖ ҳисоб рақамига 118 млн. 68 минг сўм маблағ келиб тушди.

Халқимизда ишпах оварат маҳали келади, деган гап. А.Хошимов ҳам бундан илҳомланиб, яна қалбаки баённома билан юқоридаги манзилда 10 та намунавий лойиҳадаги уй-жойни 1 млрд. 239 млн. 900 минг сўмга қуриб топшириш шарти билан ёзди.

Бу сафар қурилиш майдо-нида А.Хошимов томонидан ҳақиқатда 637 млн. 194 минг сўмлик ишлар бажарилди. Қўшиб ёзиш орқали эса 423 млн. 532 минг сўм маблағ ўзлаштирилди.

Бундан ташқари, А.Хошимов «Ithom Kapital» МЧЖга «Media Progress» МЧЖ директори Н.Бахромов томонидан гўёки қурилиш материаллари етказиб берилганлигини кўрсатиб, 54 млн. сўм пул маблағларини ўтказиб, ўзлаштирилганликлари ҳам маълум бўлди. А.Хошимовнинг бу борадаги қинғирликларини яна давом эттиришимиз мумкин.

Жиноят эса жазосиз қолмади. Суд А.Хошимов ва бошқаларга ўзининг одилона ҳукмини ўқиди.

Иллатга қарши мурасасиз муҳит

Жамиятни гуркираб ўсаётган, тобора мўдроқ ҳосил бераётган лархатга қиёсласак, коррупция ва порахўрлик бамисоли унинг танасига тушган қўртлар. Дархат танаси тозаллаб боришмаса, заволга юз тутари. Ушбу иллатга нисбатан мурасасиз муҳитнинг яратилиши, ҳуқуқ-тартибот органлари томонидан қуриладиган чора-тадбирлар, фуқаролар ўз ҳақ-ҳуқуқларини талаб қилишларининг олат тусига кириши, жазо муқаррарлигининг таъминлигини баробарлаш, коррупция ва порахўрлик жиноятини келтириб чиқарувчи шарт-шароит ва омиллар бартараф этилмоққа.

Бунга нафсини жиловлай олмадсан, мансаб ваколати доирасидаги хизмат бурчини ало этиш мубайнида тамагирлик билан пора олган ҳамда муайян ишнинг ҳал этишга ваъда қилиб, ваъдаси устидан чиқмасдан, олган порасининг бир қисmini қайтариб бераётганда ушланган олтириқлик ва ёзёвонлик мансабдор шахсларга нисбатан эълон қилинган суд ҳукмларини мисол қилиб ўтиш жоиз.

2011 йилнинг ноябрь ойида Ёзёвон туманидаги Афғон жангчи фахрийлари жамияти раиси А.Ганиев ва Чернобилчилар уюшмасининг раиси Х.Буваевлар хайрли иш бошлашга жазм этишди. Жангчи фахрийлари, Чернобилдаги атом электр станцияси портлаши оқибатларини бартараф этишда қатнашиб, соғликлари йўқотган фуқароларни моддий қўллаб-қувватлаш, жамият ва уюшма фаолиятини ривожлантириш мақсадида ер майдони олиб, сабзавотчилик ва балиқчиликни йўлга

қўймоқчи бўлишди. Шу мақсадда ер майдони ажратиб беришни сўраб, туман ҳокимига мурожаат этишди. Ҳокимнинг тавсияси билан тендер танловларида қатнашилди. Тендер комиссиясининг ҳулосасига мувофиқ, уларга 14,6 гектар ер майдони ажратиб берилиши лозим эди. Бироқ, ер майдони ажратилиш ҳақида ҳоким қарори чиқмади.

А.Ганиев ва Х.Буваев туман ер ресурслари ва давлат каластрия бўлимининг собиқ бўлим бошлиғи, эллик ёшга кирган, оққорани танитган, қонун-қоидаларни, ҳуқуқ ва мажбуриятларини беш қўлда билладиган Абдулҳошим Миллабоевдан ишнинг ҳал қилиб беришни сўрашди. У эса нафсининг ноғорасига ўйнаб, тап тортмасдан ер ажратилиши учун ҳужжатларни тайёрлаб, ҳокимнинг қарорини чиқартириб бериши эвазига 500 АҚШ доллари миқдориди «хизмат ҳақи» тўлаш лозимлигини «тушунтиради».

Ҳар икки раис «иш юришиб кетар», деган умид билан но-

илож унинг шартига қўнишди. Унга 250 доллар ва 140 минг сўм топиб беришдан ташқари, хизмат хонасига печка ҳам ўрнатиб беришди. 2012 йил июнь ойида А.Миллабоев улардан яна 125 минг сўм сўраб олади. Ниҳоят, Афғон жангчи фахрийлар жамияти ва Чернобилчилар уюшмасига Ёзёвон қишлоқ фуқаролар йиғинидан салкам 15 гектар ер ажратилади. Бироқ, ушбу майдонда деҳқончилик қилиш, балиқчилик билан шуғулланиш уларга насиб этмади. Чунки, бу сафар ҳам ҳоким қарори чиқмади. А.Ганиев ва Х.Буваев яна туман ҳокими қабулига киришди. Ҳокимнинг озғани топшириги билан Янгибўстон ҚФЙ ҳудудидан салкам 16 гектар ер ажратиб бериладиган бўлади. Бироқ, ушбу ер майдонига ҳам қарор чиқмай қолади, ер майдони бошқа фермер ҳўжалигига топширилади. Умидлари пучга чиққан А.Ганиев ва Х.Буваев Фарғона вилоят прокуратурасига ариза билан мурожаат этишди.

2014 йил февраль ойида ўтказилган тезкор тадбирда А.Миллабоев ер майдони ажратиб берилиши эвазига талаб қилиб олган поранинг 200 АҚШ долларини қайтариб бераётган пайтда, хизмат хонасиди ушланди.

Жиноят ишлари бўйича Фарғона вилоят суди судланувчига қилмишига мувофиқ жазо тайинлади.

Рўзиматжон Назаров 2014 йилнинг март ойида Олтириқ

тумани марказий Маданият уйи ва спорт ишлари бўлими мудир лавозимига тайинланди-ю, босар-тусарини билмай қолди. Ушбу лавозимда ишлаган аттиги икки ой мубайнида мангйалига «порахўр» тамғасини босиб олишга улгурди. М.Юлдашев иш сўраб мурожаат этганида 200 минг сўм эвазига туман марказий Маданият уйи директори лавозимига тайинлашини қистириб ўтди. Директор иш бошлаганидан сўнг пулни тўлаб қўйишни талаб қилди. М.Юлдашев ҳозир моддий жиҳатдан қийналиб тургани, кейинчалик топиб беришини айтганига қарамай, унинг уйига бориб, жанжал чиқарди. Ҳатто ёқалашига борди. Уни машинада олиб борган ҳайдовчи ўртага тушиб, уларни ажратиб қўйди. М.Юлдашев «нақд пулим йўқ, пластик картага ойлик маошим тушди», дегандан кейин Р.Назаров унга пластик картасини олиб чиқибни буюриб, ўзининг ўғли ишлайдиган автомобилларга ёқили қўйиш шохобчасига бошлаб борди.

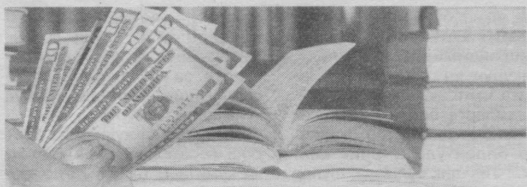
Ўғли пластик картадаги 200 минг сўмини кассага ўтказиб олиб, ҳозирча шу бор, холос, дея 100 минг сўмини ва пластик картани даласига қайтарди. Р.Назаров ўғлига қолган 100 минг сўмини кечқурун уйга олиб бериб берасан, дея тайинлади. Бу билан қониқмасдан, М.Юлдашевдан яна пул топиб беришни талаб қилди. «Бўлмаса, ишдан бўшатиб юбораман», дея искан-

Авазбек ЮСУПОВ,
Фарғона вилоят прокуратурининг
катта ёрдамчиси

жага олди. Апрель ойида М.Юлдашев унга тағин 80 минг сўм беришга мажбур бўлди. Яна 100 минг сўм келтириб беришни талаб қилганидан сўнг эса тегишли идораларга мурожаат этди. Унинг аризаси бўйича ўтказилган тадбирда Р.Назаров 100 минг сўм миқдориди пора олаётган пайтда ушланиб, унга нисбатан жиноят иши қўзғатилди. Бундан ташқари, дастлабки терговда бўлим мудир 100 минг сўм пора эвазига боғбон бўлиб ишловчи М.Эминовни маоши юқорироқ техник ходим лавозимига ўтказиб қўйгани ҳам аниқланди.

Жиноят ишлари бўйича Фарғона вилоят суди Р.Назаровни 6 йилга озодликдан маҳрум этиш, амнистия актларини қўллаган ҳолда жазо муддатини андан бир қисмга қисқартириш ҳақидаги ҳукми эълон қилди.

Таъкидлаш жоизки, ЖКнинг тегишли моддасига киритилган қўшимча ва ўзгартirilшлар билан пура берувчи ва пора олувчига содир этилган жиноят учун жазо аниқлаштирилди. Жазонинг муқаррарлиги, жамиятда мурасасиз муҳитнинг шаклланиши коррупция ва порахўрлик жиноятларининг пайини қирқувчи ва олдини олувчи таъсирчан омиллардир.

Шу йилнинг 11 июни. Савлат билан эшикдан кириб келган кимса атрофга разм солар экан, "Дуруст, демак, Когон манший хизмат касб-хунар коллежи..." деши овозини чиқариб. У билан келган ҳамроҳи бу изоҳга тушунмагани учун индамади. Меҳмонларга коллеж директори пешвоз чиқди.

Товламачи

Карим ТЕМИРОВ,

Когон шаҳар прокурори ўринбосари

— "Media plus" газетасининг вилоят мухбирлари бўйича бош координатори Улуғбек Ахоровман, — ўзини таништириди меҳмон. — Бу киши эса газетамиз мухбири. Бош мухбирнинг топишириги билан "Соғлом бола йили" Давлат дастурининг жойлардаги ижросини таъминлаш борасида амалга оширилаётган ишларни газетамиз саҳифаларида ёритиш учун хизмат сафари билан келгандик.

Директор ҳушёр тортиди.

— Коллежни бир айланиб, ишларингиз билан танишсак, — деди координатор гап оҳангига расмий тус бериб. — Кутубхона қаерда?

Коллеж кутубхонасига кирган У.Ахоров китобларни бирма-бир кўздан кечирди.

— Бу нима аҳвол? Китобларга чизилган, Давлат дастури ижросига муносабатларингиз шундайми?

Директор саросимага тушди. Уларни ўз хизмат хонасига таклиф қилиб, бафуржа галлашмоқчи бўлди.

— Сиз машинага бориб, кутиб туринг, — бюрди ҳамкасбига У.Ахоров ва директорга эргашиб, унинг хонасига кираркан, баланддан келди. — Кутубхонагиздаги китобларнинг аҳолига қараб бўлмайди. Дастур ижроси қоникарсиз. Бунга тегишли идораларга маълум қиламиз, газетамиз ҳам ёритамиз. Коллежинингизнинг обрўсига путур етиши тайин.

Директорнинг "пайтавасига кўрт тушди". Ўзинингми ёхуд коллежининг обрўси тушишдан қўрқибми, ҳар тугул меҳмонни муроасага келтиришга уринди.

— Ака, газетамизга ёзиб ўтирманг, камчиликларимизни икки кунга қолмай тўғрилайми. Ҳозирги болаларни биласиз, жуда шўх, қанча назорат қилмайлик битта-яримтаси китобга хурматсизлик қилиб чиқишибди-да...

Меҳмон бироз юмшаб, гапни усталик билан пулга тақадди.

— Қанча бера оласиз?

Директор чўнтагини қавлаб, борини стол устига чиқарди. 50 АҚШ доллари-ю 100 минг сўм. Ахоров пулларни олиб, чўнтагига солганча ўранган кўзгалди.

— У ёқ-бу ёққа қаранг, камчиликларни тузатинг. Яна биров текширишга келса, ортиқча гап-сўзга қолиб юрманг, — дея насиҳат қилган бўлди.

Унинг кейинги мўлжали Когон мактабгача таълим ва хизмат кўрсатиш касб-хунар коллежи бўлди.

— Коллежимиз раҳбари иш билан қувчилар, — деди касбий таълим бўйича директор ўринбосари.

У.Ахоров ташрифининг мақсади Давлат дастури ижросини ўрганиш эканлигини айтиб, билим юртларининг "нозик томони"ни топгандек, бу ерда ҳам "текширишни" кутубхонадан бошлади. Саҳифаларига чизилган уч-тўртта китобни суратга тушириб, дағдаға қилишга ўтди. Шу пайт коллежининг маънавият ва маърифат ишлари бўйича директор ўринбосари кириб келди.

— Хизмат хонамга ўтайлик, коллежимизда анча ижобий ишлар қилинган, уларни ҳам кўздан кечиринг, — деди ўринбосар.

У.Ахоров ҳамроҳини машинага жўнатиб, ўзи ўринбосар билан унинг хонасига кирди.

— Бу вазифага тайинланганимга бир ойларча бўлди. Хато-камчиликларимизни, албатта, таҳлил қилиб, тузатамиз.

— Ўзингизни оқлашга уринманг, биргина кутубхонада қўрганларим каттагина материал қилишга арзийди. Коллеж шаънига бефарқ бўлмасангиз, келишиб олишимиз мумкин.

Ўринбосар унинг шамасини тушунди.

— Қанча берсак бўлади?

Ўринбосар қармоғига илинганидан қувонган У.Ахоров нафсини каттароқ қўйди.

— Юз кўкидан ёки 300 минг сўм.

— Лекин ёнимда бунча маблағ йўқ эди.

У.Ахоров лабини бурганча, кинояли қараб тураверди. Ўринбосар "меҳмоннинг иззатини жойига қўймаса", қутулмаслигини ўйлаб, рози бўлди.

— Сиз шу ерда ўтириб туринг, мен тез қайтаман.

Орадан қирқ дақиқаларча вақт ўтиб, ўринбосар айтилган маблағни топиб келиб, У.Ахоровнинг қўлига тутқаздди.

Коллеж эшигидан чиққан "меҳмон"ни ҳуқуқни муҳофаза қилувчи орган ходимлари ашёвий далил билан қўлга олдилар.

Тергов жараёнида У.Ахоров пулларни гўё газета обунаси учун олганини айтиб, хатти-ҳаракатини изоҳлашга уринди. Аммо, муқаддам ҳам товламачилик учун тегишли жазога тортилган ва жазони тўлиқ ўтаган У.Ахоровнинг важлари тош босмади. У беш йил муддатга озодликдан маҳрум этилди.

Раиснинг ўзи бош бўлди

Мазкур жиноят ишининг қўзғатилишига маҳалла фуқаролар йиғини қошидаги комиссия раиси ва комиссиянинг бошқа аъзолари томонидан нафақа пуллари нотўғри тайинланиб, тўловга чиқарилгани ва бюджет маблағи ўзлаштириш йўли билан талон-торож қилинишига йўл қўйилгани асос бўлди.

Қамаши туманидаги Ўртадара МФЙда 2005 йилдан 2013 йилнинг ноябрь ойига қадар масъул котиб бўлиб ишлаган Мухиддин Ойназаров кейинчалик МФЙ раислигига сайланди. Энди одамлар уни оксоқол дея улуғлашар, қаерда бўлмасин, ҳурматини жойига қўйишга ҳаракат қилардилар. Албатта, маҳалла оксоқоли шу мавзеда яшовчи аҳоли учун, образли қилиб айтганда, "ҳам ота, ҳам она". Бу жуда катта ишонч. Инсон ҳар қандай кишини ҳам ўз оиласининг қувончу ташвишларига шерик қилавермайди...

М.Ойназаров раислик лавозимига кўтарилар экан, маҳалла ҳудудидида яшовчи аҳолининг иқтисодий имкониятларини жиддий ўрганишга киришди. Аммо бу "жиддийлик" ортида шахсий манфаат, нопок ва гаразли ниятлар ётарди. У атрофидаги баъзи бир кишиларни ўз таъсир доирасига олиб, ўзига ишониб топширилган давлат мулкани талон-торож қилишга киришди. Туман бандликка кўмаклашиш ва аҳолини ижтимоий муҳофаза қилиш маркази меҳнат инспектори Абдуғани Равшанов бу борада унга ҳамкор бўлди. Раис М.Ойназаров мансабдор шахс бўла туриб, атрофидаги кишилар билан биргаликда қалбаки далолатномалар тузиб, фуқаро Қ.Норқобилов, И.Каримов, Г.Примова, Ш.Шоймардонова, М.Холиқова ва бошқаларга жами 47 млн. 555 минг сўм миқдорда нафақа тайинлаб, шундан 39 млн. сўмдан зиёдироғини нафақа пули сифатида тўлаб юборди ва бу жиноий ҳаракатлари билан бюджет маблағига катта зиён етказди.

Мазкур ҳолат бўйича М.Ойназаровга нисбатан айблов эълон қилиниб, айбланувчи тариқасида сўроқ қилинганда, оксоқол ўзининг ноҳуя қилмишларига қисман иқдорлик билдирган ва жиноятнинг айрим ҳижатларини яширишга уринган бўлса-да, нафақа тайинлашда қонунбузилишига йўл қўйилганлиги тергов ва суд давомида ойнадай равшан бўлди. Зеро, туман прокуратурасининг ҳужжатли тафтиш тайинлаш ҳақидаги қарорига кўра, Ўртадара МФЙда нафақа ва моддий ёрдам пуллари тайинланишига доир барча ҳужжатлар, далолатномалар, йиғилиш қарорлари, тўлов варақалари, имзолар ҳамда далолатномаларга киритилган ёзувлар синчиклаб ўрганиб чиқилган ва уларни

рад этиш имкони йўқ эди. Оксоқол ва унинг шериклари ҳақиқатан ҳам қонунга зид равишда фаолият юритганликларни текширув юзасидан тайинланган ҳужжатларда яққол намоён бўлиб турарди. Натижада, оксоқол ўзидан аввал ишлаган МФЙнинг собиқ раиси Ж.Умаровнинг хотини С.Юсуповага 382 минг сўм, унинг келини С.Хўжақуловага 540 минг сўм тўлаб юборилгани ва бу борада бошқа гайриқонуний ишларга ҳам қўл уриб, ҳужжатларни қалбакилаштирганлиги тан олишга мажбур бўлди.

Мазкур комиссия раиси ва аъзолари бир мақсад йўлида ҳаракат қилиб, маҳалла посбони Т.Хайиткуловнинг турмуш ўртоғи Ш.Шоймардонова номинга 3 та ҳолатда 1 млн. 444 минг сўмдан зиёдироқ нафақа пули тайинланган бўлсалар, амалдаги йигин раисининг хотини Б.Холяровага 573 минг сўм, синглиси Т.Ойназаровага эса 382 минг сўм миқдорда нафақа ёзадилар. Уларнинг бундай марҳаматидан МФЙ раисининг қизи Д.Ойназарова ҳам бебаҳра қолмади. "Қам таъминланган оила" лар қаторида унга бир эмас, икки марта, жами бўлиб 2 млн. 400 минг сўмдан зиёдироқ нафақа пули тайинланди. Албатта, бундай қинғирликлар оксоқол бошчилигида амалга оширилди ва фуқароларнинг моддий аҳолини ўрганиш юзасидан тузилган барча далолатномаларга, МФЙнинг барча қарорлари, тўлов қайдномаларига Ойназаровнинг ўзи ҳеч иккиланмай имзо чеккан эди.

Шунингдек, 2000 йилдан ҳозирга қадар туман бандликка кўмаклашиш ва аҳолини ижтимоий муҳофаза қилиш марказида ишлаб келган А.Равшанов йигин раиси билан тил бириктириб, ўзига тегишли бўлган маблағларни ўзлаштиришда фаол иштирок этади. Улар Р.Тўраева, З.Рўзибоева, С.Исмолова, М.Бердиева, О.Жумаева ва бошқа фуқароларнинг моддий аҳоли

Азамат МИРЗАЕВ,
Қамаши туман прокурори
Норбўта ҲОЗИЕВ,
«Huquq»

юзасидан қалбаки далолатномалар тузадилар ва катта миқдордаги давлат маблағининг талон-торож этилишига йўл қўйдилар.

Ўртадара МФЙнинг 2009-2013 йиллар давомида ўтказилган йиғилишлар баённомаларининг аксарияти рақамсиз ва санасиз эканлиги ҳам кишида шубҳа уйғотди. М.Ойназаров ва А.Равшанов ўз фаолиятлари давомида ана шундай қалбаки йиғилишлар "ўтказиб", далолатномаларга фуқароларнинг даромадлари тўғрисида сохта маълумотлар ва ёзувлар киритганлар ҳамда расмий ҳужжатларни қалбакилаштиришдек гайриқонуний ишлар билан шуғулланиб келганлар.

Халқимизнинг бугунги ҳаётига назар солган киши турмуш тарзимиз ўзгариб бораётганлигидан мамнун бўлади. Бирок, ҳар қандай тўқис ва фаровон ҳаётда ҳам, беш бармоқ баробар бўлмаганидек, оз бўлса-да, қам таъминланган оилалар бор. Бундай оилаларга давлатимиз томонидан имкони борича ёрдам бериб келинаётганлиги, уларнинг ўзини тутиб олиши учун ҳар йили жуда катта миқдорда маблағ ажратилаётганлиги инсонпарварлиқнинг олий намунаси десак муболаға бўлмайди. Давлат томонидан ажратилган маблағларни қонун ҳужжатлари талабларига асосан ўз эгаларига тарқатишдек муҳим вазифа қишлоқ ва маҳалла фуқаролар йиғинларининг раислари ва уларнинг ёрдамчилари зиммасига юклатилган. Бу — жуда катта ишонч. Афсуски, бу ишонччи оёқости қилиб, қам таъминланган оилалар учун ажратилган пулларни турли йўللار билан талон-торож қилаётган мансабдорлар ҳам борки, ҳеч шубҳасиз, бундай тор фикрли шахслар халқнинг назаридан қоладилар ва қонун йўли билан жазоланадилар.

Жиноят ишлари бўйича Қамаши туман суди юқорида баён этилган жиноят ишини кўриб қиқиб, судланувчи М.Ойназаров ва А.Равшановга нисбатан қонуний жазо тайинлади.

"Huana"

Хизматлар лицензияланган

Сармоялар мақсадли йўналтирилмоқда

Бугунги кунда мамлакатимизда амалга оширилаётган бунёдкорлик ишларида албатта, банк-молия муассасаларининг ҳам ўз ўрни бор. Банклар томонидан олиб борилаётган кенг қўламли савб-ҳаракатлар халқимиз турмуш фаровонлиги юксалишида, юртимиз иқтисодиётини тараққий этишида муҳим асос бўлиб хизмат қилмоқда.

Миллий иқтисодиётимизнинг муҳим бўлини — аграр секторни изчил ва барқарор ривожлантириш, қишлоқ ҳўжалигида амалга оширилаётган ислохотларни янада чуқурлаштириш, қишлоқларимизни обод этиб, янги иш ўринлари ташкил этиш ва шу орқали халқимиз турмуш фаровонлигини юксалтириш борасида амалий натижаларга эришилмоқда. Айни шу жараёнда "Агробанк"нинг Сирдарё вилоят бошқармаси ҳам фаол иштирок этмоқда.

Дарҳақиқат, "Агробанк"нинг Сирдарё вилоят бошқармаси филиаллари томонидан барча молиялаш манбалари ҳисобидан кичик бизнес ва хусусий тадбиркорлик субъектларига жорий йилнинг ўтган тўққиз ойи давомида 32,5 млрд сўмга яқин кредит маблағлари ажратилиб, ҳудудда 2058 та янги иш ўрни яратилди. Шунингдек, саноат, қишлоқ ҳўжалиги, савдо-воситачилик, қурилиш, маиший хизмат кўрсатиш соҳаларини ривожлантириш, қишлоқ жойларида замонавий минитехнологияларни жорий этиш, тадбиркор-ишбилармон ва деҳқон-фермерларнинг бизнес лойиҳаларини кредит маблағлари билан қўллаб-қувватлашга ҳам алоҳида эътибор қаратилиб, молиявий маблағлар мазкур тармоқларни янада ривожлантириш ва такомиллаштиришга йўналтирилди.

Ана шу маблағлар сабаб вилоятда замонавий ишлаб чиқариш мажмуалари ишга тушурилиб, тадбиркорлик субъектлари ўз иш фаолиятларини йўлга қўйди. Бошқача айтганда, тадбиркор-ишбилар-

монларимиз ўз бизнес лойиҳалари орқали оиласи даромадида даромад қўшиб, юрт ободлигига ҳам ҳисса қўшаётганлиги қувонарли ҳол, албатта.

Айниқса, ишбилармон-тадбиркорлар ишончига айланган банк муассасаси бугун миқозлар эътирофига сазовор бўлиб, кенг қамровли истиқболли ҳамкорликда иш олиб борилаётганлигини, банк миқозлари томонидан билдирилаётган миннатдорчилик сўзларидан ҳам билсак бўлади.

Самандар Қурбонов, "Яксарт банк" фермер ҳўжалиги раҳбари:

— Истиқбол шарофати билан юртимизда кенг қўламли бунёдкорлик ишлари халқимиз турмуш фаровонлигини оширишга, уларга муносиб шарт-шароитлар яратишга хизмат қилмоқда. Биргина тадбиркорларимиз учун давлатимиз томонидан кўрсатилаётган қўмак ва ғамхўрлик ишбилармонларимизни руҳлантириб, янада фаол бўлишга ундаб турибди. Албатта, тадбиркор бўлиш шунчаки хоҳадас эмас, балки кенг мулоҳазали ишбилармон, эртанги кунга ишонч, мукамал бизнес лойиҳа асосида иш бошлаш тақозо этадиган тармоқ десам, хато бўлмас. Юртимизда тадбиркор-ишбилармонларнинг бизнес лойиҳаларини ҳаёtgа татбиқ этиш учун банк-молия муассасалари томонидан қўллаб-қувватлангани, ҳуқуқий жиҳатдан зарур шарт-шароит яратилаётганлиги, қўмак берилаётганлиги соҳа ривожига самарали таъсир кўрсатмоқда. Мен ҳам мана шундай имкониятдан самарали фойдаланиб, фермер ҳўжалигимнинг иш фаолиятини йўлга

қўйдим. Ҳўжалигимни янада ривожлантириш борасида олиб борган ишларим ўз самарасини бермоқда. Ана шундай савб-ҳаракатларим натижасида ўз даромадимга, оилам фаровонлигини таъминлашга эришиб келмоқдаман. Айниқса, ҳўжалик ишчилари билан ҳамжиҳатликда олиб бораётган ишларим ҳам менинг улкан ютуғимдир. Кўпдан бери ҳўжалигимдаги ишларни такомиллаштириш борасида бизнес-режа устида иш олиб бораётгандим. Ана шу мақсадда "Агробанк"нинг Сирдарё филиалига балиқчиликни ривожлантириш учун бизнес лойиҳам билан мурожаат этдим. Банк томонидан лойиҳам атрофлича ўрганилиб, 45 млн. сўм миқдорига кредит маблағи ажратилди. Ушбу маблағ асосида 5 та янги иш ўрни ҳам яратдим.

Абдумавлон Маҳмудов, "Барака" фермер ҳўжалиги раҳбари:

— Ҳозир юртимизнинг қайси ҳудудига ташриф буюрманг, бир-биридан замонавий ишлаб чиқариш мажмуалари, маиший хизмат кўрсатиш шохобчалари, маънавий-маърифий масканлар, спорт майдончалари, боғу хиёбонлар қад ростлаб, юртдошларимизнинг турмуш фаровонлигини янада яхшилашга сабаб бўлмоқда. Айниқса, Президентимиз раҳнамолигида тадбиркор-ишбилармонлар-у фермер-деҳқонларга кўрсатилаётган эътибор туфайли, бугунги кунда соҳа вакилларининг ишида унум, эртанги кунга бўлган ишончи тобора юксалиб бормоқда. Мана ўзимдан қиёс. Фермерлик фаолиятини йўлга қўйишда давлатимиз томонидан биз фермерларга яратиб берилган зарур шарт-шароитлардан унумли фойдаланиб, самарали натижаларни қўлга киритдим. Асосийси ўз мулкимга, ўз маблағимга эга бўлдим. Ҳозирда фермерларимиз ўз ҳўжалигидида қўшимча тармоқларни ҳам ривожлантиришга алоҳида эътибор қаратмоқда. Мен ҳам мана шундай имкониятлар-

дан фойдаланиб келмоқдаман. Бу борада банклар ишбилармонларнинг яқин кўмакчиси, ишончли ҳамкорига айланиб улгурди. Фермер ҳўжалигимнинг фаолиятини кенгайтириш мақсадида бизнес лойиҳамга асосан "Агробанк"нинг Сардоба филиалидан оҳақ ишлаб чиқариш цехини ташкил этиш учун 136 млн. сўм миқдорига кредит олдим. Ана шу молиявий кўмак асосида 5 та янги иш ўрни яратишга ҳам эришдим. Таъкидлаш жоизки, фермерлик фаолиятини кенгайтириб, бугун аҳоли эҳтиёжи учун сифатли қишлоқ ҳўжалик маҳсулотлари етказиб келмоқдамиз. Келажақда бир қанча бизнес гояларимни амалиётга жорий этиш ва уни амалга ошириш ниятдаман. Бу борада ҳам "Агробанк"нинг молиявий кўмаги фаолиятимда асосатди.

Шунингдек, оилавий тадбиркорликни ривожлантиришга ҳам банк томонидан алоҳида эътибор қаратилиб, кредит маблағлари мазкур тармоқнинг янада тараққий эттириш мақсадларига йўналтирилмоқда.

Мисол учун, Отабек Шодиёв ҳам тикувчиликни ривожлантириш мақсадида Ховос филиалидан олган 15 млн. сўмлик кредит маблағи асосида ўз тадбиркорлигини йўлга қўйиб, 4 та янги иш ўрни яратди. Айниқса, 3 нафар коллеж битирувчиларини иш билан таъминлагани қувонарлидир. Бу каби мисолларни қўллаб келтириш мумкин. Асосийси, АТБ "Агробанк"нинг Сирдарё вилоят бошқармаси ва филиаллари иқтисодий ислохотларни чуқурлаштириш, миқозларнинг талаб ва эҳтиёжларини қондириш, тадбиркорлик ҳамда фермерлик ҳаракатини кенгайтириш йўлида фаол иш олиб бормоқда. Бу эса унинг мамлакат молия бозоридидаги мавқеини янада мустаҳкамлаб, белгиланган устувор вазифалар ижросини таъминлашда муҳим аҳамият касб этаётди.

Ҳайрулла ХОЛТЎРАЕВ

ҲУРМАТЛИ ЮРТДОШЛАР!

«Асака» банк

қуйидаги муддатли омонат турларини тақлиф этади:

миллий валютада:

«ФАРОВОН ТУРМУШ»

Омонатнинг сақланиш муддати 12 ой. Ҳисобланган фоизлар омонат очилганда ёки омонат муддати тугагандан сўнг тўланади.

«ТЕЖАМКОР»

Омонатнинг сақланиш муддати 12 ой. Ҳисобланган фоизлар ҳар ойда коммунал хизматлар ва бошқа тўловларга йўналтирилади.

«СОҒЛОМ АВЛОД»

Омонатнинг сақланиш муддати 24 ой. Ҳисобланган фоизлар ҳар чоракда ёки омонат муддати тугагандан сўнг берилади.

«МУСТАҲКАМ ОИЛА»

Омонатнинг сақланиш муддати 18 ой. Ҳисобланган фоизлар ҳар ойда ёки омонат муддати тугагандан сўнг берилади. хорижий валютада:

«ШОДИЁНА» (АҚШ долларларида)

Омонатнинг сақланиш муддати 24 ой. Ҳисобланган фоизлар 12 ой ўтгандан сўнг ёки омонат муддати тугагандан сўнг берилади.

«СТАБИЛЬНЫЙ-1» (ЕВРОда)

Омонатнинг сақланиш муддати 12 ой. Ҳисобланган фоизлар омонат муддати тугагандан сўнг берилади.

Шу билан биргаликда «Асака» банк 90дан ортқ турдаги миллий ва хорижий валюталарда қулай шартларда омонатларни тақлиф этади. Омонатларни банкнинг барча филиалларида расмийлаштириш мумкин. Мурожаат учун телефонлар: 120-39-81, 120-39-60, 120-39-63.

Филиаллар	Код	Телефон	Филиаллар	Код	Телефон
Тошкент шаҳар филиали	371	120-83-13	Наманган вилоят филиали	369	226-94-75
Автотранспорт филиали	371	120-39-95	Навоий вилоят филиали	436	223-54-32
Шайхонтохур филиали	371	140-39-36	Зарафшон филиали	436	573-18-78
Юнусобод филиали	371	221-80-67	Бухоро вилоят филиали	365	223-71-94
Сирғали филиали	371	258-67-49	Бухоро шаҳар филиали	365	770-11-27
Тошкент вилоят филиали	371	120-84-13	Самарқанд вилоят филиали	366	231-08-86
Андижон вилоят филиали	374	224-40-96	Афросиёб филиали	366	221-77-56
Асака филиали	374	233-13-69	Қашқадарё вилоят филиали	375	221-12-93
Фарҳод филиали	374	226-97-53	Сурхондарё вилоят филиали	376	770-82-12
Фарғона вилоят филиали	373	224-70-83	Қорақалпоғистон филиали	361	770-60-59
Марғилон филиали	373	237-12-37	Хоразм вилоят филиали	362	226-97-78
Олтиариқ филиали	373	432-10-11	Сирдарё вилоят филиали	367	225-44-03
Кўкон филиали	373	552-61-04	Жиззах вилоят филиали	372	226-43-11

Барча омонатларнинг Фуқароларнинг банклардаги омонатларини кафолатлаш фонди томонидан кафолатланади.

Сизнинг омонатларингиз:

- ☒ солиқлар ва мажбурий тўловлардан озод;
- ☒ маълумотлари сир сақланиши тўлиқ кафолатланади;
- ☒ эгалик ва тасарруф ҳуқуқи ўз ихтиёрингизда;
- ☒ миқдори чекланмаган.

Хизматлар лицензияланган

«Асака» банк сармоянгиз сақланиши ва кўпайишини кафолатлайди.

Хамюртимиз ғалабаси

Москва шаҳрида ўтказилган шахмат бўйича халқаро турнир хамюртимиз Элбек Аликуловнинг ғалабаси билан якунланди.

Ўттиз беш нафар шахматчи иштирок этган ушбу мусобақада истеъдодли шахматчимиз 7,5 очко билан биринчи ўринни эгаллади. Элбек Аликулов тўққизта партиядан олтитасида рақибларини мағлубиятга учратди ва учта учрашувда дуранг натижа қайд этиб, мусобақа ғолиби бўлди.

Собиқ раҳбар махфий хизматга ёрдам беради

Шимолий ва Марказий Америка ҳамда Кариб ҳавзаси футбол конфедерацияси (КОНКАКАФ) собиқ бош қотиби Чак Блейзер АҚШ Федерал қиларув бюроси (ФКБ) билан ҳамкорлик қилади, деган хабар қилинмоқда.

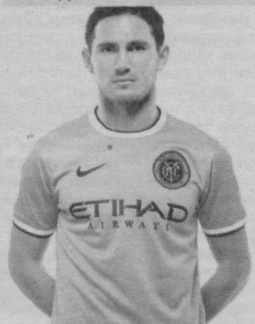
Хабарларга кўра, 2011 йилги ФИФА президентлиги учун сайловлар юзасидан текширувлар бошланган пайтда америкалик мансабдор АҚШ махфий хизматларининг маълумот етказувчиси бўлган экан. Блейзернинг ФКБ билан ҳамкорлиги жаҳон футбол раҳбариятидаги коррупцион жараёнларни текширишда ёрдам берган.

Собиқ раҳбарнинг ФКБ билан ҳамкорлиги Халқаро олимпия қўмитаси билан боғлиқ жараёнларга ҳам ёрдам бериши мумкин экан. 2012 йилги Лондон олимпиадасида у ХОҚ юқори амалдорлари иштирокидаги мажлисларни махфий диктофонда ёзиб олган.

Лэмпард «Манчестер Сити»да қолади

«Манчестер Сити» ярим ҳимоячи Фрэнк Лэмпард билан ижара шартномасини мавсум охирига қадар узайтиради, деган хабар бермоқда The Express.

Бу ҳақда яқин кунларда расман хабар қилиниши кутилмоқда. Футболчи «шаҳарликлар» таркибига ҳафтасига 190 минг фунт маош олади.

Эрик Абидаль фаолиятини яқунламоқчи

Грециянинг «Олимпиакос» клуби ҳимоячиси Эрик Абидаль ўзининг футболчилик фаолиятига яқун яшашига қарор қилди. 35 ёшли француз ҳимоячиси декабрь ойида Греция чемпионатининг биринчи давраси тугагандан сўнг катта спортдан кетади.

Эслатиб ўтамиз, Абидаль ўтган йилнинг ёзида «Олимпиакос» клубига қўшилган. Бундан аввал у Франциянинг «Монако» клубида ўйнаган. 2005-2007 йилларда «Лион» билан Франция чемпиони, 2006 йилги жаҳон вице-чемпиони, «Барселона» билан 2009, 2011 йилги мавсумларда Чемпионлар лигаси, 2009, 2010, 2011, 2013 йилларда Испания чемпиони ва 2009 йилда Испания кубоги соҳиби бўлган.

Абидаль саратон касалини енгиб, футболга қайта олган ўйинчилардан бири ҳисобланади.

Погбанинг маоши оширилиши мумкин

Туриннинг «Ювентус» клуби ярим ҳимоячиси Поль Погбанинг йиллик маоши яна оширилиши мумкин, деган хабар беради Football Italia нашри. Футболчи клуб билан 2019 йилга қадар мўлжалланган янги шартномага имзо чекади.

Унинг амалдаги йиллик маоши 1,5 миллиондан 4,5 миллион еврогача оширилди. Энди туринликлар футболчига йиллик маошни 6,5 миллион еврогача оширишни таклиф қилмоқчи. Бу эса уни «Рома» ярим ҳимоячиси Даниэле Де Росси билан бир қаторда Италия чемпионатининг энг кўп маош олувчи футболчисига айлантиради.

Эслатиб ўтамиз, Погба «Ювентус» клуби сафида 2012 йилдан бери тўп суриб келмоқда. Италия клуби билан у икки бор мамлакат чемпионлиги ва икки бора Италия Суперкубоги ғолибига айланди. 2013 йилда эса Погба жаҳоннинг энг яхши ёш футболчиси унвонига лойиқ топилди.

Роналдудан навбатдаги рекорд

Мадриднинг «Реал» клуби ҳужумчиси Криштиану Роналду Испания чемпионатининг навбатдаги турида «Гранада» клубига қарши кечган сафардаги учрашувда ўзининг ҳисоб бўйича 17-голини киритди ва дастлабки 10 турда киритган голларининг сони бўйича рекорд ўрнатди.

Бундан аввалги рекорд «Овьедо» клуби ҳужумчиси Исидро Лангаруга тегишли бўлиб, у дастлабки 10 та турда 16 бора рақиб дарвозасини ишғол қилган эди. «Гранада» клубига қарши ўтказилган учрашувда португалиялик футболчи ушбу рекордини янгиллади.

Эслатиб ўтамиз, Мадриднинг «Реал» клуби 10-тур учрашувидан сафарда «Гранада»ни йирик 4:0 ҳисобида мағлубиятга учратиб, чемпионат пешқадамига айланиб олди.

Мадриднинг «Реал» клуби мутасаддилари «Манчестер Сити» клубининг ҳўжайини ҳисобланмиш шайх Мансур бин Зайид ал-Найянг қарашли компания билан «Сантьяго Бернабеу» стадионини реконструкция қилиш масаласида шартнома имзолади, деган хабар бермоқда The Telegraph. Шартнома қиймати 350 миллион фунтни ташкил этади.

Хабарда қўшимча қилинишича, шайх Мансурнинг «Манчестер Сити» ҳўжайини сифатида «Реал» клубига молиявий қўмак бериши УЕФА қоидаларига зид эмас. Сабаби, араб корчалониға тегишли бўлган «International Petroleum Investment Company»да Мадрид клуби акциялари йўқ.

Хабарингиз бўлса, «Реал» клуби ўз стадионини келгуси уч йил ичида қайта таъмирдан чиқаришни режалаштираётган эди.

Интернет хабарлари асосида **Максудали ҚАМБАРОВ** тайёрлади

Европа клублари ассоциацияси Қатар давлатида бўлиб ўтиши режалаштирилган ЖЧ-2022ни апрель-май ойларида, яъни 28 апрель-29 май кунлари ўтказиш таклифини илгари сурмоқда. Шунда Европанинг етакчи мамлакатлари — Англия, Испания, Италия ва Францияда кубок баҳслари жаҳон чемпионатидан кейин, яъни июнь ойида ўтказилади.

Ассоциациянинг таклифига кўра, 2021-2022 йилги мавсумда клублар икки чемпионатда 48 тадан кўп ўйин ўтказишлари керак эмас. Футболчилар терма жамоа ихтиёрига 18 апрелдан кеч қолмасдан етиб боришлари лозим.

Эслатиб ўтамиз, ФИФА президенти Йозеф Блаттер ЖЧ-2022ни 2021 йилнинг ноябрь-декабрь ойларида ўтказишни таклиф қилаётган эди.

«Барселона» апелляцияси кўриб чиқилади

Лозаннадаги (Швейцария) Спорт арбитраж сули 4 ёки 5 декабрь кунли Испаниянинг «Барселона» клуби томонидан ФИФАнинг трансфер таъқиқиға нисбатан даъво аризасини кўриб чиқади ва 31 декабрга қадар якуний қарорини эълон қилади, деган хабар тарқатилмоқда.

Таъкидлаш лозимки, ФИФА ёш футболчилар билан шартнома имзолашдаги қоидабузарликлари учун Каталония клубини 2016 йилнинг январига қадар янги футболчилар сотиб олиш ҳуқуқидан маҳрум қилганди. Испания гранди бу таъқиқ мuddати-ни 2015 йилнинг ёзигача қисқартириш ниятида.

Huquq
yuridik gazeta

Muassis:
**O'zbekiston
Respublikasi
Bosh
prokuraturasi**

Bosh muharrir:
**Jahongir Jur'atovich
MAKSUMOV**

Tahrir hay'ati:

Hakimboy HALIMOV
Muxtor ZOIROV
Gulnoza RAHIMOVA
Baxtiyor NAZAROV
(Bosh muharrir o'rinbosari)
Kamoliddin ASQAROV
(mas'ul kotib)

Tahririyat manzili:

Toshkent shahri, Yahyo
G'ulomov ko'chasi, 66-uy.

Telefon: 233-98-40,

Faks: 233-10-53,
233-64-85

E-mail:

huquq@huquq-gazeta.uz

Gazeta haftaning payshanba kuni chiqadi.
Sotuvda kelishilgan narxda

Tahririyatga kelgan qo'lyozmalar taqrig
qilinmaydi va egalari qaytarilmaydi.
Muallif fikri tahririyat nuqtai nazaridan
farqlanishi mumkin.
«HUQUQ» materiallarini ko'chirib
bosish faqat tahririyat ruxsati bilan
amalgacha oshiriladi.
□ — tijorat materiali.
Reklama materiallarining mazmuni
uchun tahririyat javobgar emas.

Nashr ko'rsatkichi
231

Buyurtma S-1255. 45 458 nusxada bosildi.
Gazeta tahririyat kompyuter bazasida teridki va
sahifalandi. «HUQUQ» original maketi.

Navbatchi muharrir: G.HOJIBOYEVA

Sahifalovchi: S.BABAJONOV

Navbatchi: O'.DEHONOV

Bosmaxonaga topshirish vaqti: 22.00.

Topshirildi: 20.00 1 2 3 4 5 6 7 8 9

Gazeta O'zbekiston
Respublikasi matbuot va
axborot agentligida 2009-yil
12-oktabrda 0188-raqam
bilan ro'yxatga olingan.

ISSN 2010-7617

9 772010 761004